

DOMOVINA

in KMETSKE LIST

Verwaltung und Schriftleitung - Uprava in uredništvo - Amministrazione e redazione: Puceljova 5 — Tel. 31-22—31-26 — Erscheint wöchentlich — Izhaja vsak teden — Esce settimanalmente

Festbezugspreis jährlich - Naročnina letno - Abbonamento annuale: Lit 240
— Einzelverkaufspreis - Posamezna številka - Un numero: Cent. 800

Pokrajinska uprava in domobranska legija

Pokrajinski vodja in državni namestnik v Celovcu je v svoji lastnosti kot najvišji komisar v operacijski coni Jadransko Primorje s svojim odlokom z dne 20. septembra 1943 za upravo Ljubljanske pokrajine ustanovil mesto načelnika pokrajinske uprave in za predsednika uprave imenoval ljubljanskega župana, divizijskega generala Leona Rupnika.

Proglas novega predsednika

SLOVENC! SLOVENKE!

Po ukazu Vodje velike nemške države je okrožni vodja in državni namestnik Koroške kot vrhovni komisar operacijske zone »Jadransko primorje« postavljal lastno deželno upravo za Ljubljansko pokrajino ter je nam Slovencem s tem dana možnost, da svojo usodo še med to vojno sami vzamemo v svoje roke ter si z razumom, z marljivim delom, s strogo disciplino, s smislom za socialno požrtvovalnost in z lojalnostjo ustvarimo one pogoje, ki naj slovenskemu narodu v družini narodov nove Evrope zagotove obstoj in srečno bodočnost.

Po neznanskem trpljenju, ki so nam ga prizadel s sovražniki Evrope tajno zvezani izdajalski strahopetni Badoglienci in njihovi priskledniki ter domači boljševiški razbojniki in požigalci, bo pač sleherni pošten Slovenec uvidel, da nas bodo k miru, redu, konstruktivnemu delu in k vsakdanjemu kruhu spet privedle samo strpnost z vsemi sosednjimi narodi, trdna bratska vzajemnost v naši lastni narodni skupnosti in pa tudi zaupljivo sodelovanje z nemško vojno silo, ki smo sedaj pod njeno zaščito.

Ce bomo vse svoje moči napeli v tem smislu, lahko zanesljivo upamo, da gre slovenski narod srečni bodočnosti naproti v vsej svoji celoti.

Te naše naloge ogražata samo dva sovražnika: boljševizem, ki nas za judovsko vlado sveta hoče potlačiti do topih robotov brez duše in Boga, z njim pa plutokracija, ki bi nam za judovske blagajne rada ukradla še to bore malo, kar imamo. Proti tema dvema sovražnikoma, ki se z njima ob svojih zavezanih bojuje nemška vojna sila na evropskih frontah, se moramo mi z vsemi sredstvi boriti v ozkih mejah naše domovine, da si po

vzpostavitvi varnosti ustvarimo tak mir, red in delavnost, da nam bo zagotovljena obnova in življenje v naši lepi domovini.

Jamstvo za uspeh tega boja in za bodočnost našega naroda, ki bo iz tega boja vzklika, nam daje genialni vodnik boja za srečo vseh malih evropskih narodov, ki jim je za čast in obnovo, — Vodja velike nemške države Adolf Hitler.

Pokrajinski upravi je poverjena dolžnost, naj vodi prebivalstvo pokrajine tako, da predvsem z lastnimi silami doseže tako trdnost in tak ugled, kakršno si je slovenski narod sam v svojem skoraj štirinajststoletnem življenju v srednjeevropskem prostoru med svojima dvema velikima sosednjima narodoma že pridobil s svojo delavnostjo, s svojo vztrajnostjo, s svojo prizadevnostjo, s svojo nadarjenostjo in s svojo trdno vero v Boga.

Na vseh poljih življenja, zlasti pa pri pokačevanju boljševiških razbojnikov na lastni zemlji, pri preskrbi dela in kruha za vse delavoljne, pri uveljavljanju socialne pravičnosti in pri obnovi naše razdrte domovine bo pokrajinska uprava storila svojo dolžnost. Tako vse Slovence in Slovenke, še posebno pa slovensko mladino, poziva k sodelovanju. Samo tako bo v novi Evropi mogla uspevati in bo prospevala naša slovenska narodna skupnost. Pustite tedaj vse malenkostne, jalove razprtije, ki so nam škodovale tako strahotno, postavite skupno blaginjo pred sebičnost, vrnite se na svoje domove k svojem delu in pomagajmo si sami, da nam tudi Bog pomaga.

Tiste pa, ki se ne bi ravnali niti po tem mojem klicu, bodo neusmiljeno zadele trde vojne postavbe za ta del Evrope odgovorne nemške vojne sile.

Predsednik pokrajinske uprave
div. general LEON RUPNIK.

Poziv poveljstva domobranske legije

Zaradi izdajstva italijanskega kralja in njegovega zahrbtnega maršala Badoglija je italijanska vojna sila prenehala obstajati. Po sramotni izdaji Badoglije kliče je položaj nedvomno jase: tudi naša ljubljana slovenska domovina naj bi bila s pomočjo anglo-ameriške plutokracije izročena boljševizmu. Na področju naše drage domovine naj bi bila po izdajalcih in boljševikih izkoreninjenih izvojevana borba, ki naj bi pahnila naše pridno, delovno in pobožno ljudstvo v trpljenje, nasilstvo, lakoto, rop in umor brezbožnih in brezsrčnih robotnikov kakor nečastnih pomaagčev v korist židovske svetovne tiranije.

Da se to prepreči, je prišla k nam na povelje Führerja velikonemška vojna sila, ki nas bo ščitila. Nemški vojak in častnik se borita pogumno in hrabro. Hrabrost, čast in zvestoba so zanju sveti pojmi. Nečastnosti in strahopetnosti ne poznata. S svojo močno borbena silo je Nemčija edina trdnjava zoper boljševizem in kapitalizem. Pod vodstvom Nemčije bodo mladi narodi Evrope premagali boljševizem in kapitalizem.

Zaradi obstanka naše domovine vstopamo v borbo zoper komunistične bandite in roparje. Predsednik pokrajinske uprave, divizijski general Leon Rupnik, je v svoji proklamaciji jasno označil naše cilje in začrtal naše dolžnosti. Pod vodstvom naših slovenskih poveljnikov, ki nam bodo poveljevali v našem materinskem jeziku, bo-

mo uničili boljševiške morilce in požigalce v naši deželi, kjer koli jih bomo zasegli. Nemška vojska in policija nas bosta pri tem v zvestem tovarilstvu podprala.

Naša dolžnost je: vsak pošten, za borbo sposoben Slovenec od 18. do 35. leta starosti, naj se prostovoljno javi za zaščito svoje domovine, za vzdrževanje in ohranjanje reda in discipline ter za vzpostavitev razdejanih domov v slovensko domobransko legijo.

Slovenci! Javite se na Poveljstvu slovenskih domobrancev v mestni hiši, Ambrožev trg št. 7 v Ljubljani; na deželi pa pri pristojnih občinskih uradih.

POVELJSTVO SLOVENSKE DOMOBANCEV

***

General Leon Rupnik

Novi deželni predsednik se je rodil 10. avgusta 1880 v Lokvah na Primorskem. Šole je obiskoval v Idriji, St. Pavlu in Ljubljani, dokler ni l. 1895 vstopil v pehotno kadetsko šolo v Trstu. V avgustu leta 1899 je Rupnik bil že dodeljen kot kadet-častnik hrvaškemu varaždinskemu polku št. 16. Leta 1907 je bil pozvan v vojno šolo na Dunaju. Do srede leta 1911 je opravljal, potem ko je že napredoval do stotnika, četno službo po četah najrazličnejših polkov. Med svetovno vojno je v zimski leta 1916/17 bil premeščen na podlagi spon-

tane prošnje, izrečene med moštvo nekoga armadnega zbora, kot major v generalni štab generalnega feldmaršala Hötzendorfa. V juliju 1918 je bil imenovan za šefa štaba v vojni luki v Bold Kotorski. Leta 1919 je bil prevzet v jugoslovansko vojsko, v kateri je v nadaljnjih letih napredoval do divizijskega generala. Divizijski general Rupnik je bil imetnik različnih visokih odlikovanj avstro-ogrške armade in tudi nosilec železnega križa druge stopnje. Železni križ druge stopnje je prejel divizijski general Rupnik leta 1917, ko se je udeleževal bojev s četami Kerenskega. V septembru 1941 so komunisti izvršili na divizijskega generala Rupnika v Ljubljani atentat, pri katerem pa se je general Rupnik čudežno rešil. Dne 3. junija 1942 je postal divizijski general Rupnik ljubljanski župan. To častno in odgovorno mesto je zasedel general Rupnik v času, ko je bila usoda Ljubljane in Ljubljanske pokrajine odvisna od čvrste roke in od treznega ter razsodnega vodstva vse javne uprave, zlasti ljubljanskega mesta.

Vodil je upravo slovenske prestolnice vse do zdaj, ko je bil imenovan za deželnega predsednika.

***

Ljubljana, 28. septembra.

Pretekli teden smo Slovenci doživeli važne dogodke. Dobil smo lastno upravo v svoji pokrajini, ki ji stoji na čelu dosedanji ljubljanski župan, divizijski general Leon Rupnik. Slovesno vmeščenje je bilo v sredo, 22. sept., ob navzočnosti številnih predstavnikov nemških, italijanskih in naših oblastev. Novi predsednik general Rupnik je objavil proglas na Slovence in Slovenke, v katerem jedrnat in stvarno obeležuje pomen lastne uprave, ki smo jo dobili v okviru velikonemške države. Ob slovesnem vmeščenju je predsednik koroške deželne vlade dr. Wolsegger imel daljši govor, v katerem je orisal dosedanjo zgodovino naše pokrajine in dokazoval, da je ta dežela že nad tisoč let usodno povezana s Srednjo Evropo.

Naglašal je, da dan vmeščanja predsednika slovenske pokrajinske uprave v Ljubljani uvaja poglavje odločilne zgodovinske važnosti v povestnico tega prostora. S tem dnevem je bila usoda Ljubljanske pokrajine zopet izročena v roke in odgovornost domačega prebivalstva ter je bil eden izmed sinov te dežele in slovenskega naroda imenovan za predsednika pokrajinske uprave.

Predsednik general Rupnik je ob vmetitvi obljubil, da se bomo Slovenci za ta ukrep zahvalili s tem, da bomo v svoji majhni pokrajini zastavili vse svoje moči, da se bosta ob častnem sodelovanju nemške vojske razbili obe bojni orožji židovskega sovražnika človeštva: bogatija in boljševidem. V imenu nemške oborožene sile je novemu predsedniku pokrajinske uprave čestital odposlanec poveljujočega generala Raapkeja polkovnik Oertel, ki je izrazil trdno upanje, da bo ob sodelovanju z odgovornimi nemškimi poveljstvi popolna izpolnitev visokih nalog, ki so novemu predsedniku postavljene, dosegla svoj višek v zadovoljivju vsega slovenskega ljudstva ter v obnovitvi reda in miru.

Vmetitvena slovesnost je na vse prisotne napravila globok vtis. Naši dnevniki so podrobnosti o tej svečanosti prinesli v izrednih izdajah in ljudstvo je z velikim zanimanjem vzelo na znanje izjave in proglose. Novi predsednik pokrajinske uprave je takoj naslednji dan pristopil k energičnemu delovanju, pri katerem mu javnost želi mnogo uspehov.

Drugi dan po vmetitvi novega predsedstva pokrajinske uprave v Ljubljani je poveljništvo slovenskih domobrancev objavilo oklic za vpis v prostovoljno slovensko domobransko legijo. Poziv je močno odjeknil med slovenskimi domoljubi, o čemer je takoj naslednje dni pričalo vpisovanje v mestu in na deželi. Domobranska legija ima naslednji najvišji cilj: obnovitev reda in miru na domačih tleh, zagotovitev varnosti življenja in premoženja ter s tem omogočanje gospodarskega in socialnega napredka. Že doslej je število prijavljenih prav visoko, vendar še dnevno narašča, kakor pričajo poročila iz vseh večjih notranjskih in dolenskih krajev.

PREGLED VOJNIH DOGODKOV

Pretekli ponedeljek je bila tretja obletnica trojne zveze. Ob tej priliki so govorili po radiu nemški zunanji minister Ribbentrop, Mussolini kot zunanji minister fašistične republikanske vlade in japonski zunanji minister Sigemicu. — Vse nemške radijske postaje so prinašale te govore vodilnih državnikov Osi, ki so naglašali, da tretja obletnica trojnega pakta ni povod za praznovanje, ker pada v zelo razgibane čase, pač pa znova potrjuje, da je trojna zveza nerazdružljiva.

Mussolini je sestavil 24. septembra novo republikansko fašistično italijansko vlado, v kateri so sami znani fašistični možje. Med njimi je minister za narodno obrambo in vojno gospodarstvo maršal Graziani, ki je zlasti zaslovel v abesinski vojni. Po imenovanju za ministra je maršal Graziani po radiu nagovoril italijansko vojsko in italijanski narod. Odločno je obračunal z izdejstvom savojškega krajevskega doma in maršala Badoglija, na koncu pa je pozval italijanski narod, naj se bori za neodvisnost svoje domovine.

Na vzhodni fronti odbijajo nemške armade napade sovjetske vojske, ki skuša z veliko premočjo prodret zdaj tu, zdaj tam, vendar se jim kak odločilnejši prodor nikjer ne posreči. Za ceno zboljšanja položaja in skrajšanja fronte žrtvuje nemško vodstvo, če je treba, tudi kak pomembnejši kraj. Tako sta bila preteklo soboto neovirano na sovražnika izpraznjeni mesti Smolensk in Rostavlji. Zgodilo se je to po popolnem razdejanju in uničenju vseh za vojno važnih naprav.

Nemško vojno poročilo z dne 27. t. m. je podalo naslednje stanje položaja na bojiščih:

Na kubanskem predmostju so bili sovjetski krajevni napadi brezuspešni. Sovražne skupine, ki so se ponovno izkrcale za fronto, so bile popolnoma uničene. — Južnovzhodno od Zaporozja je sovražnik napadel s močnimi pehotnimi in oklopnimi silami in podporo bojnih letalcev. Kjer koli so sovjetske čete na posameznih mestih lahko dosegle krajevne vdore, so bili zajezeni. Siloviti lastni protinapadi so potekali uspešno. Pri tem je uničila ena oklopna divizija s sunkom v sovjetsko izhodišče 11 oklopnih voz in 62 topov. Hudi boji še trajajo. — Od kolena Dnjepra do izliva Pripjeta je skušal sovražnik včeraj prekorčiti Dnjeper. Bojne skupine, ki so po večini pristale v temi, so bile s takojšnjimi protisunkmi uničene, vržene nazaj ali pa stisnjene na najtesnejši prostor. — V srednjem odseku fronte se nadaljujejo obrambni boji na

dosedanjih težiščih z nezmanjšano silo. Sovjetske čete, ki so bile tukaj poslana v boj, so imele v hudih bojih visoke izgube. — Na ostali vzhodni fronti je potekel dan v splošnem mirno. — Na južnoitalijanski fronti je sovražnik v gorah severozapadno in južozapadno od Salerna podvzel številne krajevne napade, ki pa so se izjalovili ob hudih sovražnikovih izgubah. V vzhodnih predelih so se naše čete po uničenju prometnih naprav in nemoteno od sovražnika odmaknile na nove postojanke. — Bojna in strmoglavna letala so na Egejskem morju hudo poškodovala 2 rušilca, potopila eno trgovsko ladjo ter zažgala velik prevoznik parnik. — Posamezna sovražna vznemirjevalna letala so preteklo noč odvrгла nekaj bomb na zapadno nemško ozemlje. Povzročena je bila samo neznatna škoda.

Oskrbovanje sodobne vojske

Vojaki so ljudje in ljudem je treba časa, da jedo, da spe in da se včasih oddahnejo. Ne morejo se premikati brez potrebnih zalog hrane in streliva, ker bi to lahko privedlo do izgube ravnovesja. Nekatere posebno hitre enote res lahko na dan premerijo do 50 km, toda cela armada se ne more premikati s približno tolikšno naglico.

Pehotna divizija lahko prehodi na dan največ 20 km, pa samo tedaj, kadar koraka, ne da bi naletela na sovražnikov odpor. Generalni štab v splošnem računajo, da se morejo večje skupine vojaštva premikati dnevno 15 do 16 km.

Nemci so na Poljskem s svojimi najboljšimi enotami napredovali povprečno 15 do 16 km na dan. V svetovni vojni so med prehodom čez Belgijo in severno Francijo napredovali počasneje. General v. Schlieffen, najboljši nemški vojni strokovnjak, po čigar načrtu so se nemški generali ravnali pol stoletja, je računjal, da bo njegov vojski za prehod čez Belgijo potrebno tri tedne.

Edino mehanizirana vojska lahko doseže nekaj več. Vojno pa danes vodijo cele skupine armad. Nemehanizirane armade v skupini ne bi mogle vzdrževati zvez z mehanizirano armado, če bi se ta premikala z veliko naglico.

Kako nevarna utegne biti naglica ene armade, priča skušnjava, ki so jo doživeli Nemci s prvo bitko ob Marni v svetovni vojni. Prva nemška armada pod poveljstvom generala v. Klucka je tako hitela, da se je v 36 urah ločila od drugih štirih armad, ki so ji tvorile zaledje, in ni dosegla tistih ciljev, ki si jih je bila zastavila. Morala se je spet umakniti in doseči stik z ostalimi.

Vsaka armada je prožna vojna enota. Sestavljena je po navadi iz enega ali več zborov, vsak zbor pa ima po dve diviziji ali več, ima težko topništvo, letalstvo in druge posebne enote. Armada je v zvezi z drugimi armadami, s katerimi tvori skupino armad. Te imajo enotno poveljstvo. Niti ena od teh armad se ne more premikati sama zase.

Kaj zahteva prevoz ene same divizije

Večina divizij v vsaki armadi vozi s seboj topništvo in vozila s prtljagō in strelivom. Ta vozila vlečejo konji in mežgi, ki se lahko premikajo največ po 35 km na dan.

Tovorni avtomobil in motorizirano lahko topništvo pa lahko prevozi 200 do 300 km na dan. Če se en armadni zbor premika po eni cesti, zavzemajo vse enote skupno dolžino kakih 150 km.

Te ogromne količine moštva in materiala porajajo težke naloge za premikanje, naloge, pri katerih se potli vsak generalni častnik. V vojnem smislu pomenijo te naloge prevoz ogromnih množic ljudi, streliva in hrane po železnicah ali cestah, ki ne drže na pravo mesto, ogromne preobremenjevanje vlakov, lomljenje voz in tovornih avtomobilov na mostovih, ki marsikdaj ravno pred prehodom zlete v zrak. Temu prevažanju ljudi in voz ni konca ne kraja. Nikdar ga ni moči izvesti dvakrat enako.

Zaradi tega so se vojni strokovnjaki smejali, ko so listi p'sali, da so Nemci v enem tednu vrgli 70 divizij s poljskega bojišča v Porenje. To so zmogle samo motorizirane in mehanizirane enote, ostali del vojske pa se je še dolgo mučil, preden se je izvlekel iz poljske mehkožne zemlje.

Težavno oskrbovanje z vodo

Pomislimo, česa je vse treba za življenje in premikanje takih ogromnih množic. Za premikanje 70 divizij je med drugim potrebno vsak večer 20 milijonov litrov vode. Eno glavnih pravil vojskovanja je, da vojska v vojni dobi ne sme piti vode iz sovražnik vodnjakov, ker bi bila lahko zastrupljena. Zaradi tega je treba vodo ali dovažati, ali pa jo kemično čistiti in jo povem razvoziti z avtomobili.

Posamezne armade imajo za to posebne avtomobile, podobne avtomobilom za škropljenje cest. Razdeljeni so na skupine po 17 avtomobilov. Vsaka skupina lahko pelje okoli 50.000 litrov vode. Delite 5 milijonov litrov s 50.000 milijoni in pomnožite s 17, pa boste videli, koliko avtomobilov je potrebna samo za dovoz vode 70 divizijam. Generalni štab mora skrbeti, po katerih potih se bodo premikale te skupine avtomobilov, da ne bodo ovirale korakajočih vojska, in da bodo pri rokah takoj, ko se vojska ustavi in potrebuje vodo.

Poleg tega je treba računati, da potrebuje vsak tak vodni avtomobil kakih 80 litrov bencina na dan. Zdaj nastaja nova naloga, kajti treba je imeti posebne avtomobilske bencinske tanke, ki dovažajo gorivo tistim avtomobilom, ki prevažajo vodo.

Divizija potrebuje dnevno 60 ton hrane

Nešteto je podobnih nalog. Sleherni diviziji je treba vsak dan pripeljati in razdeliti 60 ton živeža, 30 ton drv, sena in drugih reči, potrebnih za taborjenje. Čimbolj pa se divizija približuje prvim bojnim črtam, ji morajo oskrbeti še 266 ton drobnega streliva. Za topništvo je treba seveda dosti več streliva.

Iz teh posameznih primerov vidimo, da ne gre verjeti poročilom o kratkih bitkah. Sodobna bitka mora biti dolga. Izid boja ni jasen v nekaj urah. Za to bo treba najbrž nekaj dni. Zato sovražni bučni naslovi, ki govore o uspehih, prinašajo pogostokrat le poročila o pripravljajalnih spopadih. Napačna ali vsaj prezgodnja poročila o izidu bitke pri Varšavi so izšla v svetovnem tisku dobra dva tedna prej, preden se je bitka končala. V zgodovini najdemo polno takih dogodkov. Pogosto niti tisti, ki poveljujejo, ne morejo prav do konca povedati, kaj se je prav za prav zgodilo. V bojih po Galiciji leta 1914. je Avstrija dobila nešteto majhnih spopadov, prava bitka pa je trajala deset dni. Ko je bila končana, se je morala avstrijska vojska umakniti in se ni več vrnila. Eno glavnih pravil za ravnanje pri vojnih poročilih je naslednje: nikar ne upajte v tisto, kar se vam zdi na zemljevidu umevno. Tudi če je to tako preprosto, kakor se vam zdi na zemljevidu, ne pozabite, da s tem računata ena in druga stran bojujočih se vojsk. Generalni štabi imajo svoje strokovnjake, strategija pri domači ali oštarijski mizi pa je po navadi vselej zavožena.

× **Slon in njegov gospodar.** V državi Georgiji živi farmar, ki si je pred leti omislil krotkega slona. Žival mu je pomagala pri delu tako požrtvovalno, da mu ni bilo nikoli treba obžalovati tega pomočnika. Jack, kakor se imenuje slon, je bil napram svojemu gospodarju uslužen in dobrovoljen, vlekel je za pol tucata delavcev. Imel pa je eno napako: stregel je samo svojemu gospodarju. Tujce, ki so se mu približali, je zavračal in je celo postal hudoben z njimi. Pred kratkim je bil Jackov gospodar pozvan pod orožje. In tu se začelja novo poglavje v farmarjevem življenju. Na vse načine se je mož trudil, da bi dobil oskrbnika za svoje posestvo. Nemalo mož se je javilo za ta posej — toda vsak je odklonil, ko je videl Jacka, kako se upira. Farmar je Jacka na dan, ko je moral odriniti k vojakom, peljal s seboj pred vojašnico v Atlanti. Tam so seveda debelo gledali slona! Vsakdo je vprašal farmarja, kaj prav za prav namerava z njim. In gospodar je pojasnil, da živali ni obstanka brez njega. Torej? Dolgo so si belili glave, končno je nekomu šnila v možgane odrešilna misel. Jacka so oddali v atlantski živalski vrt, dokler njegov gospodar ne odsluži vojaščine. Ko bo ta pri kraju, pojde Jack zopet na gospodarjeve njive.

Odlikovanec častne legije

Francoski pisatelj Alphonse Daudet, ki je živel od 1840 do 1897, je dosegel svetovno slavo z vrsto romanov in krajših povestic, še posebno pa s knjigo »Pisma iz mojega mlinca«, ki je prevedena tudi v slovenščino in zelo lepo opremljena. Naslednja njegova črtica je zajeta iz Afrike.

V Alžiru me je nekega večera po končanem lovu presenetila silna nevihta v dolini reke Chelifa, nekaj milj od mesta Orleanville. Nobene sence kake vasi, ne prenočišča za karavane ni bilo videti. Nič drugega ko pritlikave palme, grmovi smrdljik in širna obdelana polja do konca obzorja. Razen tega je začel Chelif, narasel po naliivu, vznemirljivo bobneti in bil sem v nevarnosti, da bom moral prebiti noč v polnem naliivu. Po sreči se je civilni tolmač oblastnije v Milianah, ki me je spremljal, spomnil, da je čisto blizu nas v nekem kotu ozemlja skrito plemo, čigar ago je poznal. In sklenili smo, da gremo prosit prenočišča.

Te arabske vasi na ravni niso tako zakopane v kaktih in berberskih smokvah, njihove kočice iz suhe ilovice so zgrajene tako plitko pri tleh, da smo bili že sredi vasi, preden smo jo zagledali. Ali je bil tega kriv čas, dež, veliki molk? ... Kraj se mi je zdel zelo žalosten, kakor da je pod težo strahu prekinil življenje. Vse okrog po poljih je žito zanemarjeno propadalo. Rž in ječmen, ki sta bila povsod drugod pospravljena, sta tukaj poležana čakala, da segnjeta. Brane in zarjaveli plugi so ležali okrog, pozabljeni pod dežjem. Vse plemo je imelo isti izraz onemogle žalosti in malomarnosti. Komaj da so psi zalajali ob našem prihodu. Zdaj pa zdaj se je zaslišalo v ozadju vasi kričanje otroka in iz goščave se je prikazala ostrizena glava dečka ali preluknjano odeto kakega starca. Tu in tam so se mali osli tresli pod grmičjem. Toda nobenega konja, nobenega pravega človeka... kakor da bi bili še v času velikih vojsk in da so vsi jahači odšli pred meseci. Agova hiša, neke vrste dolga pristava z belimi zidovi, brez oken, ni bila bolj živahna kakor druge. Našli smo hleve odprte, staje in jasi prazne, brez hlapca, da bi sprejel naše konje.

»Pojmo pogledat v mavrsko kavarno!« mi je rekel tovariš.

Kar se imenuje mavrska kavarna, je nekaka sprejemna dvorana arabskih oskrbnikov, hiša v hiši, namenjena prehodnim gostom. Kjer dobi, tako vladni in ljubeznivi muslimani najdejo način, da se vadijo v svojih gostoljubnih čednostih in gledajo na domačo prisrčnost, kakor jo ukazuje vera. Mavrska kavarna age Si-Slimana (si = sidi gospod), je bila odprta in

tih kakor hlevi. Visoki, z apnom pobeljeni zidovi, trofeje orožja, nojeva peresa, široki divan, ki je tekel nizko okrog dvorane, povsod je curljalo pod težo dežja, ki so ga sunki vetrov podili skozi vrata... Kljub temu je bilo nekaj ljudi v kavarni. Predvsem kuhar, star, v capah, čepeč Kabil z glavo med kolena blizu prevrnjenega zaboja za premog. Potem agov sin, lep, vročičen in bled dečko, ki je počival na divanu zavil v črn plašč, z dvema velikima hrtoma pri nogah.

Ko smo vstopili, se ni nič ganilo; kvečjemu da je eden od hrtov premaknil glavo in da se je mladeniču zljubilo obrniti k nam svoje lepo črno oko, mrzlično in onemoglo.

»In Si-Sliman?« je vprašal tolmač.

Kuhar je napravil nad glavo nedoločno kretanje, s katero je pokazal obzorje, daleč, tja daleč... Razumeli smo, da je Si-Sliman odpotoval na daljnjo pot; ker pa nam dež ni dopustil, da bi se odpravili dalje, se je tolmač obrnil na agovega sina in mu je rekel po arabsko, da smo prijatelji njegovega očeta in da ga prosimo za prenočišče do prihodnjega dne. Takoj se je mladenič vzdignil, kljub bolečini, ki ga je žgala, in je dal kavarnarju navodila! Potem je z vladnim licem pokazal na divane, kakor bi hotel reči: »Vi ste moji gostje.« Pozdravil je na arabski način s sklonjeno glavo in s poljubom na koncu prstov, se ponosno zavil v svoje odelo in odšel z resnostjo age in hišnega gospodarja.

Za njim je kuhar zopet podnetil žerjavico, postavil nanjo dva lončka in ko nam je pripravil kavo, smo mogli zvedeti nekaj posameznosti o potovanju njegovega gospodarja in o čudni zapuščeni, v kateri se je znašlo plemo. Kabil je govoril hitro s kretinami stare ženske, v lepem goltniškem jeziku, zdaj prenjeno zdaj prekinjeno z dolgimi molki, med katerimi se je slišal dež, padajoč na mozaik notranjih dvorov. Lončki so vreli in milje daleč je bilo slišno lajanje šakalov po ravnini.

Glejte, kaj se je pripetilo nesrečnemu Si-Slimanu!

Štiri mesece prej, 15. avgusta, je bil prejel tisto zloglasno odlikovanje častne legije, na katero je tako dolgo čakal. To je bil edini aga te dežele, ki ga še ni imel. Vsi drugi so bili vitezi, častniki, dva ali trije so celo nosili okoli svo-

jega odela veliki trak konturja in so se z vso preprostostjo vanj vsekovali, kakor sem večkrat videl pri Bah-agi Bonalemu. Si-Slimana je do tega časa oviral, da ni bil odlikovan, neki prepis, ki ga je imel s predstojnikom arabske oblastnije zaradi neke hazardne igre. Vojaško tovarništvo je v Alžiru tako močno, da je agovo ime že deset let stalo predlagano na listi, ne da bi kdaj prodri. Zato si morete predstavljati veselje vrlega Si-Slimana, ko mu je 15. avgusta zjutraj prinesel vojak iz Orleanville požlačeno skrinjico z diplomo častne legije in ko mu je Baia, najljubša od njegovih štirih žena, prišla francoski križ na suknjo iz kameline dlake. To je bila vsemu plemenu prilika za pojedine in neskončne jahaške igre. Vso noč so odmevali bobni in trstene piščali. Bill so plesli, kresovi, brez števila jarcev so pobili. In da slavnosti ničesar ne bi nedostajalo, je slovit pevec iz Djen-dela zložil na čast Si-Slimanu veličastno prigodnico, ki se je takole začela: »Veter, brž konje zaprezi in nesí veselo novico...«

Drugi dan ob sončnem vzhodu je Si-Sliman pozval pod orožje prvi in drugi rod svojih čet in je odšel s svojimi konjeniki v Alžir, da se zahvali guvernerju. Pri mestnih vratih se je po običaju oddelek ustavil. Aga se je odpravil sam v vladno palačo. Zagledal je velikega kneza Malakova in ga je uveril o svoji vdanosti do Francije z nekoliko veličavnimi stavki v tistem orientalskem slogu, ki velja za slikovitega, ker se že tritisoč let vsi mladi ljudje primerjajo s palmami in vse ženske z gazelami. Ko je te dolžnosti opravil, si je šel ogledat gornje mesto, opravil je mimogrede svojo pobožnost v mošej, razdelil denar med reveže, stopil je k brvcem, k prodajalcem vezenin, kupil za svoje žene dišeče vodice, svile s cveticami in viticami, sinje napsnike, vse prepletene z zlatom, rdeče jahalne čevlje za svojega malega ago, plačal je brez pogajanja in je razsiral svoje veselje v lepih durih (španskih zlatnikih). Videli so ga v trgovinah, sedečega na smirskih preprogah, pijočega kavo pri vratih mavrskih trgovcev, ki so mu čestitali. Okoli njega se je gnetla radovedna množica. Rekli so: »Gleite, Si-Slimana, cesar mu je ravnokar poslal križ.« In male Mavrtnje, ki so prišle iz kopeli in jedle pečivo, so tekle po svojimi belimi maskami z dolgimi pogledi občudovajoče lepi križ iz novega zlata, ki ga je tako ponosno nosil. Ah! Včasih so lepi trenutki v življenju...

Večer je prišel. Si-Sliman se je pripravil da zbere svoj oddelek in je že vtaknil nogo v stremen, ko pride od upravnega okraja k njemu žandar ves iz sape:

»Ali je tukaj, Si-Sliman, povsod te iščem... Pojdi hitro, guverner bi rad teboj govoril!«

Si-Sliman je brez nemira šel za njim. Vendar, ko je stopal čez veliki mavrski dvor v palači,

5

nega dobrotnika konjska kopita? Kdaj boš spoznala, da mora biti sleherni kos govega mesa plačan, pa naj bo v tem ali drugačnem denarju?

V naslednjih osem in štiridesetih urah sem komajda mislil na kaj drugega kakor na hišico v gozdu in ob določeni uri sem se prikazal tam v svoji najboljši obleki. Komaj sem za spoznanje odprl vrata, že je planil k meni Quince in me burno pozdravil. Kožušček se mu je zopet svetil, smrdeče mazilo je bilo sprano. Ko sem stopil v sobo, mi je nežno skočil na kolena.

»Zdaj pa res ni nobenega dvoma, da je pes vaš,« je smehljalje se menil Lindin oče, »in tudi ne more nihče dvomiti, da ste sin Johna Ollenshawa, dasi vas nisem prav poznal, ko sem vas prvič videl. Ne smete mi zameriti, toliko reči mi brni po glavi.«

Še preden je bil moj obisk končan, sem mu mogel docela pritrditi. Nikoli še nisem bil srečal moža, ki bi bil tako vsestransko izobražen. Ako si ga slišal govoriti, si kmalu pozabil na njegovo odurno zunanost. In imel je lastnost, ki je kaj redka pri znanstvenikih — vedno je bil pripravljen priznati, da tudi drugi ljudje kaj znajo in razumejo. Nikoli ni zaplaval v poučljivi ton, dasi se je tudi najpreprostejši človek lahko že po kratkem pogovoru z njim marsičesa naučil.

Ta večer mi je pripovedoval o kugi, ki je pred dvanaajstimi leti besnela v Londonu in kako se je takrat osovražil, ker je v nekem borbenem spisu, ki ga je dal tiskati na lastne stroške, predlagal, naj ne sežigajo le mrličev, ki jih je pobrala kuga, temveč tudi umazane hiše, iz katerih so prihajali in iz katerih se je bila razširila ta huda bolezen.

»Svež zrak, dobra voda in čiste ulice« — ako bi uporabljali ta preprosta sredstva, bi nikoli več ne bilo kuge. Tudi bi morale biti jako skrbno zastražene ladje, ki prihajajo v London iz vzhoda in dežel, kajti v tistih krajih brez prenehanja razsajala kuga. Nihče ne bi smel izkrcati brez zdravniškega izpričevala. S temi ladjami prihajajo tudi podgane; sam sem jih videl, kako so v celih čredah plezale po vrveh. Podgane imajo bolhe,« je zamišljeno dodal, »bolhe grizejo ljudi. Kdo ve, ali ne bodo nekega dne tudi na to mislili...?«

Linda ga je prekinila: »Nikar ne pozabi na jelo, oče, nikar mi mizi ne pripoveduj o kugi, o podganah in bolhah. Pokvaril mi boš tek.« Spet je govorila Linda tako, kakor da govori otroku.

NORAH DIVJINA ČVETE

»Gospod John Talbolt je jako moder mož,« je prikimal starček in me resno pogledal. »Zares jako moder. Vendar ne more prepričati ljudi, da je tekoča voda izvor okuženja; niti jaz tega ne zmorem. In tako dolgo, dokler bodo ljudje pili tekočo vodo z vso nesnago greznice, okuženja ne bodo prenehala. Priporočite me najtopleje gospodu Johnu Talboltu in mu povejte, da mu bom kmalu poslal sveže mazilo. So njegove oči že kaj boljše?«

Zalostno sem pogledal Lindo. Prijela je očeta za suho roko in obzirno odvedla starčka iz kuhinje. S prosto roko je pograbila košaro.

»Pojdi v sobo, oče, in poglej zelišča, ki sem ti jih nabrala,« je rekla kakor bi govorila otroku. Ko sta oče in hči odšla iz kuhinje, sem se znova obrnil k psu.

»Oprostiti morate, danes je ves zmešan,« me je prosila Linda, ko se je kmalu nato vrnila iz sobe. »Razburilo ga je, da so mučili vašega psa. Sleherni krivica in nasilje ga spravi v takšno stanje. Mnogokrat so ga že preganjali.«

»Kje je vaš oče našel mojega psa?«

»Nekaj vaških fantičev si ga je bilo privoščilo. Oče mu je prišel na pomoč. Okrutnost ga vedno razburi, a ga ne more ostrašiti. Ubogi pes! Dobil je notranje poškodbe, kri mu je tekla iz gobčka, pa oče ga je pomiril z beljakovino in galunom. V nekaj dneh bo Quince spet zdrav in krepak.«

»Iz srca sem hvaležen vašemu očetu. Upam, da se mu bom lahko drugič sam zahvalil. Ako mi dovolite, pridem pojutrišnjem, da pogledam, ali že lahko odvedem psa.«

»Dotlej bo oče gotovo spet razumen. Morda bi prišli k večerji in pokusili dobro goveje meso iz vaše shrambe?«

Linda me je spremlila do vrtnih vrat; ko sem se malo pred ovinom ozrl, je slonela na ograji in zrla proti nebu. Ti ljubo, nežno dekletke, čez koliko časa se bodo pokazala izpod plašča tvoje nesebič-

Je srečal svojega predstojnika od arabske oblasti, ki se mu je zlobno nasmejal. Ta sovražni nasmehek ga je preplašil, zato je tresoč se stopil v dvorano h guvernerju. Maršal ga je sprejel jezdeč na stolu:

»Si-Sliman,« mu je rekel s svojo navadno surovostjo in s tistim razvpitim nosljivim glasom, ki je vsej njegovi okolici zadajal trepet. »Si-Sliman, dečko moj, obžalujem... zgodila se je pomota... Niso hoteli tebe odlikovati; odlikovan je kaid od Zuavov... križ moraš vrniti.«

Lepa, bronastobarvna glava age je zardela, kakor da se ji je približalo železo iz kovačnice. Krčevit nemir je pretresel njegovo veliko telo. Njegove oči so vzplamtele... Toda to je bil le blisk. On jih je takoj povsili in se priklonil pred guvernerjem.

»Ti si gospodar, gospod,« mu je rekel, strgal križ s svojih prsi in ga položil na mizo. Njegova roka se je tresla; bile so solze na koncu njegovih dolgih vejc. Stari Pelissier je bil ganjen:

»Pojdi, pojdi, vrli moj, bo že prihodnje leto!«

Iztegnil mu je roko z obrazom dobrega dečka.

Aga se je delal, ko da roke ne vidi, se poklonil brez odgovora in odšel. Vedel je, koliko se je zanesti na maršalovo obljubo in videl se je onečastčenega za vedno po spletki oblastnije.

Vest o njegovi nesreči se je bila že razširila po mestu. Zidje iz ulice Bab-Azoun so ga zasmehovali, ko je mimo šel. Nasprotno pa so se mavrski trgovci obračali od njega z obrazom sočutja. In to sočutje mu je povzročalo še večjo bolelost kakor posmehovanje. Bežal je ob zidovih stran in iskal najbolj temne ulice. Prostor pod odtrganim križem ga je žgal bolj kakor odprta rana. In ves čas je mislil: »Kaj bodo rekli moji konjeniki? Kaj bodo rekly moje žene?«

Tedaj mu je sunkoma vstajala besnost. Videl se je samega sebe, kako oznanja sveto vojsko tam dolj na mejah Maroka, ki so vedno rdeče od požarov in bitk; ali kako teče po cestah Alžira na čelu svojega oddelka, ropa Zide, seka kristjane in nazadnje sam pada v to veliko zmešnjavo, kjer bi skrnil svojo sramoto. Vse se mu je zdelo veliko bolj mogoče, kakor da se vrne k svojemu plemenu... Sredi njegovih načrtov se mu nenadno posveti misel na cesarja kakor luč.

Cesar! Za Si-Slimana kakor za vse Arabce je kje pravice in oblasti utelešena v tej edini besedi. To je bil pravi predstojnik vernikov prepadajočega muslimanstva; oni drugi v Stambulju se jim je zdel v daljavi kakor bitje razuma, neke vrste nevidni papež, ki je ohranil zase le duhovno moč.

Toda cesar s svojimi velikimi topovi, s svojimi Zuavi, s svojim železnim brodom... Od kar je nanj pomislil, se je imel za rešenega. Gotovo mu bo cesar vrnil njegov križ. To je bi-

la zadeva osemdnevnega potovanja in on je tako trdno verjel v to, da je hotel, naj ga njegov oddelek čaka pri vratih Alžira. Naslednji dan ga je poštni parnik odnesel v Pariz. Aga je bil poln zbranosti in jasnosti kakor za romanje v Meko.

Ubogi Si-Sliman! Pretekli so že štirje meseci, odkar je odpotoval, a pisma, ki jih je pošiljal svojim ženam, še niso govorila o povratku. Ze štiri mesece je bil nesrečni aga zgubljen v pariški megli in je zapravil čas s tekanjem okoli ministrstev, osleparjen povsod, zgrabljen od strašnega kolesja francoske uprave. Pošiljali so ga od urada do urada. Svojo suknjo je mazal na lesenih skrinjah v čakalnicah in prežal na avdienco, ki ni nikoli prišla; nato so videli zvečer njegovo dolgo, žalostno postavo, smešnega v svojem veličanstvu, ko je čakal na ključ v pisarni mebliranega hotela in je stopal truden od teka-

nja in hoje v svojo sobo, a vedno ponosen, krčevito se oprijemajoč upanja, pohlepen kakor oni, ki je vse zaigral, da doseže svojo čast...«

Med tem časom so njegovi konjeniki čepeli pri vratih Bab-Azouna in ga pričakovali z orientalskim fatalizmom; konji so na kolih privezani hrzali proti morju. Doma je bilo ljudstvo vse neodločeno. Zetve so umirale na poljih, ker je manjkalo rok. Zene in otroci so šteli dneve, z glavo obrnjeno proti Parizu. Sočutno je bilo gledati, koliko upanja, vznemirjenja in škode je povzročil rdeči trak... Kdaj bo vse to končano?

»Sam Bog vedi,« je rekel kuhar vzdihujoče, in skozi odprta vrata nam je pokazala njegova gola roka na vijoličasti in žalostni ravnini majhen krožec bele lune, ki se je dvigal v vlažno nebo.

Nemška letala za prenos ranjencev

Nemškimi ranjencem posveča nemško vojno poveljstvo vso skrb. Pri tem ne gleda na stroške, temveč uporablja pri zdravljenju ranjencev najnovejše pripomočke. Posebne prilike na daljnem bojišču zahtevajo tudi najhitrejša prevozna sredstva, s katerimi spravljajo vojake z bojnega polja v domovino — letala. Ze pred lanskim so v Nemčiji zaradi obširnosti bojišč in oddaljenosti sestavili posebne skupine takih prevoznih letal. O tem je objavil v strokovnem nemškem zdravniškem listu vodja teh letalskih reševalnih skupin Schulz zanimive podatke.

Z letali so že prevažali ranjence z vseh bojišč. Uporabljati so jih začeli v vojni proti Poljski, ko so prepeljali s fronte nad 2500 ranjencev. Potem so jih uporabljali na zapadni fronti ob priliki prevoza ranjenih padalcev na daljnem severu in na jugu, zlasti s Krete, pa tudi z daljnih afriških puštin in z zasneženih predelov z vzhodnega bojišča.

Ta vojna letala, ki so na razpolago za prevoz ranjencev, pa niso vedno prevozna letala za vojni material. Toda počasi je prišlo tudi že do tega, da so tudi taka prevozna letala, ki so prišla prav pred vojno črto, prenesla številne lažje ranjence. Danes so že toliko napredovali, da je na vsakem prevoznem letalu poseben prostor, kjer lahko položijo ranjence. Najprikladnejše letalo za prevoz ranjencev v velikem številu je letalo tipa »JU 52«, katerega sedaj uporabljajo za prevoz ranjencev z vzhodnega bojišča. Na tem letalu lahko nalože 12 težkih ranjencev na nosilkah, poleg teh pa še pet lažje ranjenih na stolčkih. Letalo nosi s seboj vse zdravniške pripomočke. Razumljivo je, da so ta letala tudi tako urejena, da imajo tople prostore.

Zgrešena bi bila domneva o »letečih lazare-

tih«. Bolničarska letala nimajo naloge, da bi služila kot operacijske dvorane, temveč so le sredstva, da lahko čimprej izročijo ranjence bolnišnicam.

Za prevoz so primerna tudi letala znamk »Weihe« in celo »Fieseler Storch«. Slednje lahko prenese le dva hudo ranjena, je pa zelo prikladno zato, ker se lahko spusti na najmanjšem prostoru, na katerem se lahko dvigne brez posebnih težav. Ta njegova prednost je rešila življenje že marsikateremu ranjencu. Lahko se danes prevažajo ranjenci z vseh strani brez vsake nevarnosti in ravno hitra pomoč je bila odločilna za rešitev mnogih ranjencev. Do sedaj so rešili z letali že nad 150.000 nemških ranjencev. Ta številka je najbolj zgovoren dokaz o izrednem pomenu prevažanja ranjencev z letali.

CVETKA IZ MALIH OGLASOV

Posestnik Lovrač je poslal pastirja v oglasni oddelek dnevnika z oglasom:

»Iščem dekle, ki bi molzla deset krav in hlapca.« Uradnik je rekel fantu, naj popravi besedilo in zapiše hlapca pred dekle. Pastir je zapisal:

»Iščem hlapca, ki bi molzel deset krav in dekle.«

POROKA

»Danica, povabim te na svojo zlato poroko.«

»Ti se šalš, dvajsetletnica si in...«

»Poročila se bom z milijonarjem.«

OTROŠKA

Marko: »Očka, kaj pa je centavr?«

Oče: »To je bajeslovno bitje, pol človeka, pol konja.«

Marko: »Kje pa spi? V postelji ali v hlevu?«

Vse, kar je Seabrook pripovedoval, se mi je zdelo zanimivo in jako poučljivo, tem bolj, ker o teh rečeh pač nisem ničesar vedel. Odprl mi je pogled v svet, ki ni bil ne svet mojega vsakdanjega življenja, ne svet moje domišljije, ki je črpala hrano iz knjig. Pokazal mi je London s treh strani hkrati: moderni London, mesto odličnih gospa in gospodov, mesto spletk in komedij, maškeračnih plesov in zaljubljenega poigravanja — potem London siromašnih četrti in velikih najemniških hiš, močvirje nesnage in revščine, v katerem bohotno poganja pregreha, groza in obup — in naposled London učenjakov, čijih raziskujoči duh postavlja vprašanje za vprašanjem in kdaj pa kdaj najde kak odgovor, ki sveti kakor bakla v bodočnost. O kralju je govoril s priznanjem. »Mnogostranski človek,« je menil, kljub mnogim svojim ljubavnim zgodbam na svoj način dober zakoniki mož. Mož duha, z zdravim smislom za humor, daleko bolj izobražen od svoje okolice. Veda mu dolguje mnogo več, kakor nekateri vedo, in njegov vpliv na umetnost bo še poznim pokolenjem donašal plod.«

Vsak človek, ako ni ravno bebec, bi bil ponosen, da sme biti gost v hišici na robu gozda. Poleg tega sem imel jaz še srečno zavest, da najdem tam Lindo. Moja prva ljubezen... Prebiral sem med prsti leta svojega življenja, kakor je madame Louise prebiral jagode svojega rožnega venca in sleherno leto mi je poklanjalo sto menjačjih se slik ljubice. Videl sem te ponosno in lepo, Linda, sramežljivo in utrujeno, ubogo in bolno; videl sem te, ko se je zdela, da je izbrisan ves sij tvoje lepote. In vendar še danes ta dan ne znam imenovati čara, ki si ga imela zame, jaz, ki sem vedno iskal tvojo navzočnost, zame, ki si vedno privlačevala moj pogled, kakor privlači magnet železo. Nisi bila brez napak, najdražja moja, bila si samovoljna in ničemurna in vsaj v enem pogledu neskončno neumna — slaba, kjer bi potrebovala moči in vendar dovolj močna, da si se trmasto upirala; vdana, kadar bi se bila morala braniti in slepa spričo nežnosti nekoga, ki je hrepenel, da bi te smel ljubiti... in vendar si bila vedno Linda, moja ljuba...«

Ko sem spočetka mislil na Lindo in na svojega očeta in na krače, na steklenice z medom in na vreče moke, ki so jih skrivaj nosili iz gradu v Madgesovo hišico, sem čutil le usmiljenje do dekleta, ki je v svetlo in prezir do svojega očeta. Ko pa sem spoznal Lindo in

sem se sam zapletel v mrežo ljubezni, se je mešal z usmiljenjem očitek; srd in prezir se je izpremenil v ljubosumnost. Moj oče je začel skoraj sleherni dan jahati z Lindo. V tistih poletnih večerih, ko čebele kakor nore švigajo nad sladko dišečo, cvetočo ajdo, ko se v ograjah svetijo cvetovi divjih vrtnic in se zdi, da je ves svet omamljen od nežnosti in hrepenenja, v tistih večerih je zajahal konja in odjezdil proti gozdu. V tistih večerih sem se zaprl v svojo sobo, se skrnil pred lepoto poletja, ki me je bolela kakor telesna bolečina, se skušal poglobiti v kako zanimivo knjigo, da ju ne bi videl pred seboj, kako jašeta po ozki gozdni stezi, da ne bi videl, kakšno poželenje vzbujata v možu pogled na njeno postavo...«

Nekega večera sem krenil peš proti Madgesovi hiši. Dovolj konj je bilo v našem hlevu in nihče se ni dosti brigal, ali si bom katerega osedlal, vendar sem to delal le, ako sem nameraval v Colchester. Zdanaj že mi je bil Shad napravil stremena, dovolj velika za moj čevelj z njegovim železom vred, pa sem kljub temu moral zajahati in razjahati s tujo pomočjo, a sem bil preponosen, da bi se je posluževal več kakor je bilo nujno potrebno. Tem bolj sramotna se mi je zdela moja nebogljenost, ker je bil moj oče nad vse okreten in drzen jezdec.

Tistega večera sem šel torej peš v Madgesovo hišo in sem našel Lindinega očeta samega doma. Spočetka je bil čisto razumen; povabil me je, naj vstopim in poskusim z njim vino, ki mu ga je bil poslal prijatelj, trgovec z vinom iz prestolnice. Vino je bilo rdeče kakor rubin, sladko in težko; starček ga je pil v kratkih požirkih in jaz sem se ravnal po njegovem zgledu. Nena doma je postavil svojo kupico na mizo in me pogledal s čudnim, zmedenim pogledom, ki sem ga takoj spoznal in ki je pričal, da so se mu misli zmedle. Govoril je:

»V nekem mestu sta živala dva človeka; eden je bil bogat, drugi siromašen. Bogataš je imel velike črede, siromak pa le eno samo jagnje, ki ga je sam vzgojil. Jagnje je doraščalo pri njem in njegovih otrokih; jedlo je od njegove hrane, pilo iz njegovih kupic, počivalo na njegovih prsni in mu bilo skoraj kakor otrok. Pa kaj pravim... saj je moj otrok, moja hčerka. Naj je tista ženska časih še tako nesramno trdila nasprotno, to je moja hči! V svoji lepoti je podobna moji materi. Mar nimam prav?«

»Govorite o Lindi, gospod Seabrook?«

Živali se pripravljajo na zimo

Tudi živali se preskrbujejo za zimo, zlasti tiste, ki se morajo v tem letnem času brigati same zase. Domačim živalim tega sicer ni treba, ker zanje ni miza vedno pogrnjena, in divjad, ki si najde nekaj skope hrane tudi pozimi, si isto tako ne zbira zaloga za mrzli letni čas. Divjad ve, da bodo lovci in gojitelji v ostalem pozimi poskrbeli za njeno hrano.

Posamezne vrste živali pa si pripravljajo prave zimske zaloge. Tako si hrček pripravi znatne količine žitnega zrna v svojem podzemeljskem ležišču. Poleti je v tem pogledu izredno marljiv, a poljedelci mu te marljivosti seveda ne štejejo v dobro. Neka miš, ki živi zlasti v Sibiriji,

nabira v poletnem času neutrudno vsakovrstnih korenin, ki jih skrbno spravlja pod zemljo. Stepna podgana, ki je je dosti posebno na Madžarskem, prenaša v svoj dom klase. Ljudje stičejo za njenimi skritimi zalogami, da bi si jih prisvojili, kakor odnašajo tudi prej omenjeni miši skladišča korenin.

Med našimi pticami si pripravljajo brglezi in druge vrste žoln zimske zaloge, in sicer v drevesnih duplinah ali pod strehami. Nabirajo predvsem orehe in želod. Prav tako skrbe za zimo razne vrste mravelj, a to velja za mravlje južnejših ozemelj. V severnejših krajih mravlje prezimujejo v otrpljen spanju.

ravnji »budilni dražljaj« umetno odpravili, bi mrmotice zaspale v smrt.

Živali iz tropskih krajev po živalskih vrtovih postavljajo na uprave teh vrtov velike zahteve. V londonskem zooju so za povodne konje pred vojno zgradili nove bazene, ki so stalno napolnjeni z vodo, ki ima najmanj 18 stopinj Celzija. Nasprotno je bilo treba za domače zimske zaspance zgraditi hladilne prostore, v katerih vladajo stalne temperature 5 do 10 stopinj pod ničlo.

Sesalce iz Afrike ali Južne Amerike spravlja po pozimi v dobro zakurjene prostore, ker jih je bilo nemogoče aklimatizirati, to se pravi: ožračju prilagoditi, kakor je svoječasno priporočal Hagenbeck. Edini ostanek poskusov za aklimatizacijo je ta, da jih spuste v sončnih zimskih dneh za kratek čas na prosto, da se malo navdajo. To pa seveda ne velja za mladiče.

Tropske ptice so se lahko privadile našim podnebjem. V pariškem živalskem vrtu so pred kakimi tridesetimi leti spustili na vrt vrsto papig iz Amerike, ki jim evropska zima tako dobro dè, da so se zelo razmnožile in gnezdijo prosto na raznih mestih.

Za mnoge živali po živalskih vrtih se začenja šele pozimi pravi čas. To so živali iz polarnih predelov, torej tjunli, mroži, severni medvedi in druge živali. Za naše pojme popolnoma nerazumljivo je na primer vedenje pingvinov. Baš v sredini januarja, ko je zima običajno najhujša, se izvalijo na ledu mali toliščaki, ki poskušajo na ledu teči, a jim na njem spočetka hudo drsi. Samica ima tedaj mnogo dela, da jih spet spravi pokonci. A že po nekoliko dneh so mladič na ledu prav tako doma kakor njih starši in mraz jim samo ugaja.

Misli

Tri velika oporišča ljubezni in prijateljstva so: zaupanje, razumevanje, zanesljivost.

Ne dajaj lačnemu nasvetov, kako bi mogel dospeti do notranje sreče! Predvsem mu potolaži lakoto!

Življenje ga je hotelo obdarovati, pa od samih pomislekov ni utegnil vzeti.

Objestna mladina čisto toliko razbije, da mora lepiti vse do starosti.

Ptice selivke so se poslovile

Ze ob koncu avgusta so nas začenjale zapuščati ptice selivke. Hudourniki so tako nenadno odšli, da nismo njih odhoda niti opazili. Storklje so jim sledile in zdaj se selijo množestveni zbori lastovk in škorcev.

Iz izkušnje vemo, kdaj se odpravljajo posamezne ptičje vrste, znanost pa je ugotovila še mnoge druge podrobnosti. Obročkanje nam je dalo spoznati njih smeri, ki so bolj ali manj stalne. Večina selivk odhaja v širokih frontah; druge vrste, posebno storklje, pa tudi v ozkih frontah. Za storklje, ki lete proti jugovzhodu, so na primer izračunali 140 do 400 km široko fronto.

Le v malo primerih letijo selivke naravnost v smeri sever-jug. Večinoma, zlasti storklje, ki žive v zapadnejših delih Srednje Evrope, se selijo preko Francije, Španije, Gibraltarske ožine v Afriko, storklje iz vzhodnega dela Srednje Evrope in kukavice pa letijo preko Madžarske, Rumunije, Male Azije, Sirije, Palestine v nilske dežele in do Južne Afrike.

Vedno se moramo vpraševati, kako se ptice na teh svojih dolgih poteh orientirajo in kako

je mogoče, da dosepejo vedno do istih prezimovališč, in to tudi mlade živali, ki odhajajo v mnogih primerih ločeno in pozneje nego stare ter še niso bile nikoli prej na takšnem potovanju. Tudi drugih skrivnosti je tu še polno. Najpreprostejši vzrok, da nas ptice jeseni zapuščajo, bi bil pač ta, da v zimskem času pri nas ne bi dobile dovolj hrane in bi morale poginuti. Dejstvo pa je tudi, da nas mnoge zapuščajo ob času, ko je hrane še več nego preveč in ko ni niti sledu o mrazu. Vreme ima na čas odhoda in smer selitve velik vpliv. Razen tega vemo, da postanejo ob času selitve nemirne tudi ptice selivke, ki so vse svoje življenje prebile v kletki in ki nikoli niso trpele gladi in mraza. Vsakovrstne notranje fiziološke in kozmične vplive so že klicali na pomoč, da bi razložili selitev, ptič, a vse je doslej samo teorija brez dokončnih dokazov. Dokazano je le to, da se pojavi ob času selitve v njih delovanje žlez z notranjim izločevanjem. Kakor je paritev odvisna od hormonov, tako je tudi selitev. Za to periodično hormonsko delovanje pa je treba zadnji vzrok šele poiskati.

Kako prezimujejo živali v Evropi

Prišla bo zima in marsikdo bo zavidal živali v zimskem spanju, ki prebijejo zimo brez skrbi za hrano in kurjavo. Seveda pa je tudi tu treba jemati različno mero.

Medvedi imajo na primer zelo lahko spanje. V presledkih po 5 do 8 dni zapuščajo svoje zimsko ležišče, pa ne zavoljo hrane, ki bi jo težko dobili, temveč da se tako rekoč nadihajo svežega zraka. Tudi medvedke, ki so se jeseni pre-

najedle, pozimi ne jedo, čeprav spravlja svoje mladiče baš v najbolj mrzlih zimskih mesecih na svet. Ti mladiči sesajo seveda materino mleko in zato ni čudno, če so medvedke spomlad podobne živim okostnjakom.

Mrmotice v nasprotju z medvedi trdno spijo. V tem stanju so popolnoma neobčutljive za mraz, udarce in svetlobo. Le približno vsake tri tedne se zbude, da se izpraznijo. Če bi ta na-

»Da. Tudi vi to veste. Lahko jo gledate, ne da bi hoteli oskruniti njeno lepoto; bogataš pa jo mami z darili in ne bo miroval, dokler mu njena lepota ne bo padla v plen. In David se je silno razjezil in je rekel: Tako resnično, kakor živi Bog, mora ta, ki je to storil, umreti. Toda David je bil izraelski kralj, on ni jedel bogataševe soli.«

S svojimi koščeni prsti je tipal po vazi, polni vrtnic, ki je stala na mizi, in je trgal latvico za latvico s temnordečega cveta. Za trenutek sem pomolčal, potem sem skušal izvedeti: »Ali govorite o Lindi in mojem očetu?«

»Skupaj jezdit na sprehode. Gibanje ji koristi. Pisani ptiči, zaprti v tesne kletke, se zaganjajo ob stene kletke. To napako sem zagrešil s svojo ženo.«

O Bog, sem pomislil, da bi le ostal dovolj dolgo pri pameti, da bi mi izdal, da sumi isto kakor jaz. Morda bi lahko potem kaj ukrenila!

»Poslušajte me, prosim,« sem rekel proseče, a njegov pogled je zablodil proti oknu, kakor da je priletel od tam kak glas do njegovih ušes.

»Ne, ne!« sem nestrpno vzkliknil, »morate me poslušati! Moj oče, ki dan za dnem jezdi z Lindo v gozd, je razuzdanec. Kaj menite, čemu se kaže ta človek, ki mu je tuja sleherna velikodušnost, nasproti vam tako radodarnega? Iz enega edinega razloga je dal urediti tole hišico ter napolniti shrambo z živili. Gospod Gore mu je povedal, da je vaša hči lepa. Naveličal se je skromnih čarov kmečkih deklet in se nadeja česa boljšega. Tako je in ni drugače! Ako imate prijatelje, ki vam lahko pomagajo, morate poskrbeti, da pridete od tod, in sicer takoj, ako vam je draga nedolžnost vaše hčere.«

»Ali se drznete dvomiti v nedolžnost moje hčere, gospod?« je vprašal. »Njena mati je bila grešna ženska, a če pravimo, da lahko dobre matere rodijo slabe otroke, zakaj ne bi mogli trditi tudi nasprotnega? Nikar ne sodite prenašlo!«

»Ali ste razumeli, kaj sem vam pravkar povedal o svojem očetu in Lindi?« — Skušal sem govoriti kar najbolj živo. Starček me je gledal odkrito v obraz in nadejal sem se, da mi bo dal kak pameten odgovor. Rekel je: »In Natan je rekel Davidu: Ti si človek. Ecce homo. Kako slabotna je nedolžnost, da jo lahko pripravi do padca zelena tkanina in niz biserov!«

Vse kosti v telesu so mu zapokale, ko je zdaj vstal. »Oprostiti mi moraš, Barbara, ne počutim se dobro,« je še dejal. »Nocoj ne morem iti s teboj v posteljo.« Nato je odprl vrata, ki so vodila k lesenim stopnicam in je tipaje kakor slepec šel navzgor.

Znova sem si nalil kupico in jo na dušek izpraznil. Vino se mi je toplo razlilo po žilah in mi naglo stopilo v glavo, tako da se mi ni zdelo nič lažjega kakor počakati na Lindo in ji povedati vse tisto, kar sem bil povedal njenemu očetu, ter ji pojasniti, da mora oditi. »Zelena tkanina in niz biserov,« tako je torej. Moj oče je torej že začel deliti darila, stvari, ki razveseljujejo dekleta. In znova me je zgrabila ljubosumnost, da se je sladkal z novim užitkom, ko si je moral najprej šele pridobiti naklonjenost lepe ženske. Zaradi njegove krepke postave, zaradi njegovega imena in položaja mu je bila večina njegovih osvojitve preveč lahka. Lindino nedolžnost pa si je moral korakoma osvojiti, skrbno si je moral pridobiti njeno zaupanje. Kako dragocena bi bila njegova zmaga — ako mu je ne bi jaz preprečil! Popil sem še več vina, ki je zdaj že tako močno delovalo, da sem opazil to šele, ko je bila steklenica že prazna. Zdaj nisem bil nič več jokavi, hromi mladenič, zaljubljen v deklet, ki je očaralo njegovega očeta. Bil sem le še mladi Filip Ollenshaw, ki naj bi rešil edino siromakovo jagnje...

Z gozdne steze sem zaslišal lahko peketanje — nato glasove. Stopil sem tesno k steni ob oknu in previdno pogledal ven. Konja sta se ustavila ob vrtnih vratih in moj oče je razjahal. Bil je velik in močan, vendar okreten. Ko je zdaj stal ob Lindinem konju in dvigal proti njej svoj robati, sirovi obraz, sem zagledal v njegovih potezah izraz, ki bi komaj mogel verjeti, da je mogoč pri njem. Poželenje je bilo v njegovih potezah, pa tudi nežnost in vedro viteštvo. Iztegnil je roko in dvignil Lindo s sedla, kakor da je lutka. Nagla, divja bolečina me je pretresla, ko sem videl, da se je s svojimi golimi, rdečimi rokami dotaknil njene roke, da ji je pogladil nežno nadržje. In za kratek trenutek je izginila vsa nežnost z njegovega obraza; le neprikrito, gladno poželenje je še lebdelo na njem. Zdaj jo je postavil na tla in nehote sem si moral priznati, da je z elegantno in ljubko kretnjo snel svoj širokokrajni klobuk v slovo in se dotaknil z usti ene njenih rok, oblečene v snežnobelo rokavico.

»Na njenje in tisočkrat hvala,« se je nasmehnila.

»Jaz se moram vam zahvaliti, Linda.«

Ženski vestnik

Za kuhinjo

Ogrske zeljate klobasice. Eno zeljnato glavo razreži v posamezne liste, katerim izreži debela rebra, umij jih, popari in nadevaj. Za nadevo vzemi $\frac{1}{4}$ kg sesekljane mesa, 5 dkg suhe slanice, zmešaj s soljo, papriko in 8 dkg poparjenega riža ali kaše. Nadevaj liste, zvij jih, položi v kozico na plast kislega zelja, povrhu pa deni zopet kislo zelje, prilij vode, da bo zelje, pokrito ter duši počasi dve uri. V masti zarumeni čebulo, potresi z moko, prilij juhe, dodaj še malo paprike in — če imaš — nekaj smetane ali umetnega mleka, ter vlij vse na zelje in pusti še nekaj časa kuhati. V skledo položi zavitke v sredo, okrog pa kislo zelje. Med kuho je treba večkrat zelje pomešati, takrat zavitke rahlo obračati, da ostanejo celi, zelje se pa le dobro prekuha.

Zdrohov cmok. Skuhaj v $\frac{1}{4}$ l mleka $\frac{1}{8}$ l zdroba in mešaj neprestano; na hladnejšem mestu štedilnika naj se zgosti in nato ohladi. Medtem ostrži od kruha nekaj skorje in zreži na kocke. Zmešaj 8 dkg masla ali masti, dodani polagoma dva rumenjaka, nato pa menjaje zdrob in kocke, končno še drobno sesekljani zeleni peteršilj. Zmešaj še sneg iz enega ali dveh beljakov. Napolni s to količino z maslom namazano servijeto in obesi v vročo slano vodo. V eni uri je cmok kuhan. Položi ga na krožnik, zreži na kose in potresi z zarumenelimi drobtinami.

Lastavičja gnezda. Zmešaj kuhane mrzle krompirje z vilicami, stresl v vročo mast sesekljano čebulo ali peteršilj ali oboje, nato daj krompir in hitro oprži, polij še z 2—3 žlicami mastnejše juhe ali paradižne omake, kar napravi jed sočnato. Na pregretilih krožnikih naredi iz te količine venčke, v katere daš po eno jajce, pečeno kot volovsko oko. Ali položi venec iz krompirja na ponev za volovska očesa, raztepi več jajc in jih vlij v sredo na mast. Ponev pusti nekaj časa na štedilniku, položi jo na krožnik in postavi na mizo. Jed potreseš lahko s sirom in zraven daj solato.

Drobni nasveti

Kako se odpravijo miši iz shrambe in kleti? Poišči vsa njih skrivališča in luknje. Izlij tam nekaj kapljic angleškega olja poprove mete. Miši ne prenesejo tega duha in izginejo.

Lasje bodo baje bujno rasli, ako zavzivamo veliko korenja, pese, špinacé, solate in drugih zelenič.

Če se obleka svetli jo krtačimo z vodo, v kateri

Novi načini zdravljenja golše

O golši so že pisali in poročali razni zdravniki. Svoječas smo v »Zdravju« brali o najnovejših raziskovanjih zdravnika dr. Venzmerja o tem predmetu. Pravi, da je bila golša nekdanje zelo razširjena ljudska bolezen in da je deloma še danes. Takozvana »planinska golša« je doma v vseh visokih gorovjih sveta, v Himalaji, Andih, v Alpah, Pirenejih in drugod, pa tudi v nižjih gorovjih. Povsod tod je golša zelo trdovratna in se zmeraj nã novo pojavi. Dosedaj smo splošno mislili, da je golša posledica pomanjkanja joda v golšni žlezi; a mednarodna golšna konferenca, ki je pred vojno zborovala v Bernu, je v marsičem omejila to vlogo; dejstvo pa, da jod na zdravljenje golše ugodno vpliva, ostane še naprej; to so najbolj pokazala raziskovanja na Novi Zelandiji, raztezajoče se na več ko 80.000 otrok. Dokazalo se je, da obstoji vzročna zveza med nahajanjem golše in premajhno vsebino joda — v zemlji in ne v vodi, kakor se je doslej domnevalo. Zato so rasli izgledi ozdravitve v pokrajinah z bogatejšo jedovo vsebino, če se dalj časa tam mudimo.

Čeprav se torej jodu ne priznava več ona iz-

smo skuhalih bršljino listje. Nekateri odstranjujejo blesk s črne moške oblike tudi s tem, da jo krtačijo s črno kavo.

Bolhe pobegnejo pred duhom pelina, ki ga damo med blazine. Ko ribamo pod, dodajmo vodi nekaj lizola, seveda le malo, da ne škodujemo rokam.

Madež po apnu odstranimo z limono, tako, da drgnemo po usedlinah apna. Čiščenje s samo vodo ne odstrani madeža.

Madež po črnili odstranimo z vodkovim dvokisom, kateremu primešamo nekaj salmijaka. Ako je črnilo padlo na svilo, je bolje izmivati z limono in »zpirati« v mlačni vodi.

Srednji štiri od navadnega zelja dajo dobro solato, če jih v slani vodi skuhamo, shladimo, zremo na tanko, kakor solatno peso in damo mrzle na mizo z oljem, kisom, štupo in zrnjem zrezane-ga česna.

Cigarni pepel kot čistilo. Nepredvidno poklidanje vročih posod na loščene namizne plošče in omare povzroča nesnažne bele madeže, o katerih misli marsikatera gospodinja, da se ne dajo odstraniti, enako tudi o pegah, ki jih pusti polita in posušena voda na očih. Take madeže odstraniš na preprost način. Zmoči cigarni ali cigaretni pepel z vodo in ga potresi za krajši ali daljši čas na madež. Zogljeni nekoliko nad plamenom plutov zamašek in drgnji z njim pepel po madežu. Drgni vedno naokrog, ne sem in tja! Čez nekaj časa bo izgubila pega skoraj ali popolnoma. Nato očisti ploščo z vodo, oterl s kosom usnja, da je suha in slednjčt odrgni s krpo, namočeno v malce petroleja, nakar zopet čisto krpo izsuši; plošča se bo svetila kakor nova.

ključna vloga kakor se je priznavala prej, vemo vendar, da obstoji zveza med golšo in pomanjkanjem joda; in na tem spoznanju temeljijo odredbe, ki so za ljudsko zdravje izredno važne in ki so se jih oprijeli zlasti raziskovalci Wagner-Jauregg, Hunziker in Eggenberger. Gre za uživanje soli, ki smo ji pridejali prav majhne množine joda. Da je ta način zdravljenja izredna zasluga za ljudsko zdravje, o tem ni danes nobenega dvoma več in se o tem tudi nič več ne razpravlja. Pri vsakem zdravljenju se pa pret'rava, in tako se je tudi pri tem. Nekritična uporaba jodizirane soli in drugih jodiziranih zdravilnih sredstev je večkrat tudi že škodovala, čeprav ne pogosto. In marsikje so zašli zaradi tega v drugo nasprotstvo in so pričeli gonjo proti kakršnikoli uporabi joda sploh. In zaključek: golša se je v takih krajih spet pojavila.

Vsekakor so pa omenjena oškodovanja rodila pomisleke proti jodizirani soli tudi med raziskovalci tega vprašanja samimi in so prišli do prepričanja, da ta sol še ne predstavlja idealne oblike pri zdravljenju golše. Najbolj znani so v tem oziru raziskovalni zaključki prof. Pfeifferja v Bonnu. On pravi, da je zdravljenje z jodom še pomanjkljivo v prvi vrsti zato, ker se dovaja jod telesu v anorganični, to se pravi neživi obliki. Predlaga, naj se jod dovaja telesu v obliki rastlin, ki so smotrno prepojene z njim. Načrt se da na različne načine udeležiti: na primer tako, da se gojijo red'ne rastline v zemlji, ki ima mnogo joda v sebi, ali pa, da se jod primeša gnojilom v približno enaki množini, kakor ga nahajamo v čistkem sol'tru.

Domače zdravilne rastline

Kako jih nabiramo in sušimo

24. NAVADNI OREH

Je znano pitovno drevo, ki ga sadimo ob hišah, in sicer po zavetjih največ zaradi semen, pa tudi zaradi lepo marogastega, trpeznega lesa, ki ga cenijo mizarji in zlasti izdelovalci kopit za puške. Seme (jedrce) vsebuje mnogo olja in je zato redilna jed. Ponekod izstiskajo iz jedrc orehovo olje. Jedrce obdaja trda koščica (lupina), to pa odeva izprva zelena in vonjava, pozneje črna kožasta oblakovina (robkovina). Iz robkovine izdelujejo trpežno, temnorjavo barvo, svoj čas pa so jo rabili tudi v zdravilstvu. Dandanes se v zdravilne svrhe uporabljajo samo še listi. Listi so veliki, lihopenati in sestajajo iz sedmih (5—9) listkov. Pakrožni, svetli listki so goli in vonjavni.

Listje nabiramo, preden popolnoma doraste, in ga na hitro posušimo, da obdrži zeleno barvo. Najbolj se suši v podstrešju. Na solncu listje porjavi in izgubi svojo ceno.

Znova se je zavihtel v sedlo, zgrabil za vajeti drugega konja, še enkrat snel klobuk v pozdrav in oddirjal. Linda se je sklonila globoko preko ograje in mahala mojemu očetu, dokler ji ni na ovinku izginil izpred oči. Ko je stopila zdaj proti vežnim vratom, sem presunjen spoznal: zelena tkanina in niz biserov! Iz zelene tkanine je bila skrojena jahalna obleka, v njenem štirioglatem izrezu pa so se blesteli biseri na Lindinem belem vratu. Poznal sem te bisere: madame Louise in Nežka sta jih zapovrstjo imenovali svojo lastnino.

Linda je odprla vrata in stopila v hišo. Oči so se ji svetile, ko me je zagledala, in prijazno je rekla: »Dober večer Filip, kje pa je oče?«

»Slabo se je počutil pa je odšel v svojo sobo.«

Privzdignila je vlečko svoje jahalne obleke in naglo, neslišno odhitela po stopnicah. Kmalu nato se je prav tako neslišno vrnila in rekla: »Spi. Ali ga je kaj razburilo?«

Priložnost, ki sem jo čakal, je napočila.

»Za vas se je bal,« sem rekel počasi. »In da povem po pravici — tudi jaz sem se bal za vas, Linda.«

»Bali ste se zame? Saj je bil vendar vaš oče z menoj.« Zagledala je prazno steklenico in obe kupici. »Sta pila — oče in vi?«

»Vaš oče je pil jako malo, zato pa jaz tem več. Vendar najina zaskrbljenost ni izvirala od tod, Linda. Vaš oče je bil nekoliko zmeden, a jaz vem, kaj ga je težilo. Povedal mi je priliko o siromakovih ovčici in je govoril o tem, da lahko spravi zelena tkanina in niz biserov v nevarnost dekletovo nedolžnost. In... prav ima, Linda. Nikar se nič več ne družite z mojim očetom — rotim vas, Linda!«

Z njenega obraza je izginil prijazen nasmešek. Slekla si je rokavice in jih zagnala na stolček ob kaminu. Nato je stopila tesno k meni in njena nova zelena obleka se je odražala v barvi njenih oči, ki so imele drugače čuden rjavozelen nadih, kakor listje gloga v zgodnji jeseni. Zdaj pa so se te oči zeleno svetile.

Pričakoval sem jezen nastop, toda ko je Linda izpregovorila, je bil njen glas žametno mehak: »Dragi moj Filip, prosim vas, le nikakih prizorov, nikakega nejasnega zavijanja! Kaj imate zoper lastnega očeta — da se bojite zame, ako sem v njegovi družbi?«

»To vam lahko na kratko povem, Linda, čeprav tega najbrž ne boste radi slišali. Moj oče ni dober človek. Ko ni bil še niti leto dni

oženjen — še preden sem prišel jaz na svet — si je že vzel v svojo hišo madame Louise, ki mu je bila že dolgo ljubica, jo postavil na mesto, ki bi moralo pripadati moji materi ter ji podaril bisere, ki jih ta trenutek nosite vi okoli vratu. Kakor hitro mu madame Louise ni bila več dovolj všeč, si je pripeljal novo ženo na dom in je pretepel svojo ljubico, ker je ugovarjala — sam sem videl to na lastne oči! Poslej je imel razmerje z vsemi vaškimi dekletki, ki so nekoliko čedna in katerih starši so zaprli eno oko — večina staršev zapre eno oko, ako gre za graščaka. Vi ste zanj nekaj novega, lepi ste, Linda, in vzbujate mu poželenje! Ako se ne rešite z begom, si vas bo osvojil, ako treba, tudi s silo, in to je tako gotovo, kakor gotovo bo jutri vzšlo sonce. Zatorej morate proč od tod... kolikor mogoče hitro.« Dolgo govorjenje in prodirljivost, s katero sem govoril, sta me izčrpali. Globoko sem vdihnil zrak in slišal sem tudi Lindino težko dihanje. To in pa bledica, ki se ji je razlila po obrazu, mi je dokazovala, da so moje besede vplivale nanjo.

»Ne bi vam bil smel tako na lepem pévedati vsega tega,« sem jo tešil in ji ponudil stol.

Sedla je in jezno rekla: »Jako dobro znate govoriti, Filip, jako dobro. Skoraj bi me bili prepričali, da je vse to res, da si niste vi vsega tega izmislili.«

»Nisem si tega izmislil, Linda. Zakaj neki? Vsem je znana usoda moje matere, Madame Louise in Nežka še danes živita skupaj na gradu. Helena Flowerjeva najbrže ne bo priznala, kdo je oče njenega otroka, pa tudi Bainesova Marta lahko pripoveduje laži o tem, kdo je kriv stanja, v katerem je zdaj, vendar bi to obema kaj malo koristilo... vsa vas dobro ve, kaka je resnica.«

Linda je segla po rožnih listih, ki jih je njen oče zmečkal in jih skušala zgladiiti. Naposled je dvignila glavo, »Verjamem vam, Filip, a kaj to pomaga... ljubim ga!« je priznala.

»O Bože!« sem zavpil. »Saj ne veste, kaj govorite! Preslepil vas je, kakor je preslepil vse druge ženske! Velik in močan je in vas lahko z eno roko dvigne. Snubi vas s pokloni in z darili. A vse to pomeni le eno — ceno, ki jo je pripravljen plačati, da se mu izpolni želje. Ne smete mu nasesti, Linda. Ne morete ga ljubiti — ni mogoče. Moj oče ne zasluži ljubezni.«

(Nadaljevanje)

DOMAČE NOVICE

* **Smrtna nesreča kapetana Dejana Suvajdžića.** Prav tisti dan, ko je bil umeščen novi predsednik naše pokrajinske uprave g. general Leon Rupnik, se je smrtno ponesrečil njegov zet, kapetan I. stopnje Dejan Suvajdžić. Bil je iz Subotice, kjer se je rodil 1906. Tam je tudi dovršil gimnazijo, vojaško akademijo pa v Beogradu. Več let je služboval pri bivšem planinskem polku v Skofji Loki. Pred 5 leti se je poročil s hčerko generala Rupnika, gospo Ksenijo, kateri je zapustil sinčka Nikca. Zadnji čas se je posebno vneto boril proti boljševizmu. Nesreča ga je zadela, ko se je peljal s svojim ordonancem na motorju. Motor se je hotel ogniti nasproti vozečemu tovornemu avtomobilu. Tedaj pa je Suvajdžić, ki je sedel na zadnjem sedežu, treščil z glavno ob prikolico in mu ni bilo več rešitve. Pokopan je bil ob veliki udeležbi domačih in nemških predstavnikov. Ob grobu se je poslovil pokojnikov prijatelj iz bivšega planinskega polka, kapetan Albin Cerkvenik.

* **Dr. Anton Brecejl †.** Prejšnjo sredo popoldne je na svojem prijaznem domu v Ljubljani izdihnil v starosti 68 let ugledni zdravnik dr. Anton Brecejl. Skoraj do zadnje svoje ure je bil delaven. Ko se je vrnil z zdravniškega obiska pri nekem bolniku, da je zadela kap. Doma je bil v Zapužah pri Vipavi, kjer se je mudil še teden dni pred svojo smrtjo, saj je tam imel krasen vrt. Kot zdravnik je deloval najprej na Goriškem, po svetovni vojni pa se je nastanil v Ljubljani ter je postal poverjenik za zdravstvo v prvi narodni vladi. Udeleževal se je tudi kot pisatelj in je izdal več poljudnih knjig. Pokopan je bil ob številni udeležbi prijateljev in znancev.

* **Dr. Ivo Benkovič †.** 23. t. m. je umrl v Ljubljani po daljši bolezni advokat dr. Ivo Benkovič, znan v pravniških, političnih in gospodarskih krogih po vsem Slovenskem. Rodil se je 24. junija 1875 v Kamniku, kamor se je vedno rad vračal, odvetnik pa je bil najprvo v Brezicah, potem v Celju, po prevratu pa v Ljubljani, kjer je bil dolgo let v upravnem svetu Trboveljske premogokopne družbe. Rad je segel po peresu. V državnem zboru na Dunaju je zastopal brežiški okraj od 1907 do 1918, nakar se je posvetil samo gospodarstvu in svojemu poklicu.

* **Dr. Josip Rakež †.** Iz Smarja pri Jelšah so sporočili, da je umrl zdravnik dr. Josip Rakež, ki je doživel lepo starost 78 let. Bil je zelo znan mož med starejšim rodом našega izobraženstva. Doma je bil iz Železne Kaplje. Po promociji za doktorja (1892) je služboval v Ljubljani, nato v Ljutomeru, od 1893 dalje pa je bil okrožni zdravnik v Smarju pri Jelšah. Ljubezniv in duhovit je užival splošno priljubljenost.

* **V visoki starosti 86 let je umrl v Ljubljani g. Ivan Jaklič,** posestnik, bivši gostilničar in trgovec na Kovpi pri Velikih Laščah. Za uglednim pokojnikom žaluje širok krog sorodnikov in znancev. Pokopan je bil v ponedeljek popoldne na ljubljanskem pokopališču pri Sv. Križu.

* **Poletje se je poslovilo s hudim viharjem in nalivom,** kateremu je sledil samo še en lep dan, potem pa je zavladala meglena jesen, ki nas tu in tam poškopri z dežjem. Vendar hlad še ni preveč občuten in vsakdo lahko v redu spravi svoje pridelke. Letošnji september je bil vse do nastopa jeseni izredno ugoden za spravilo, zlasti za kovanje krompirja, ki je že ves pospravljen in visok v ceni; njegova letina ni bila tako povoljna kakor lanska. Bolje je obrodil fižol. Zadnji čas spravljajo kmetje koruzo, ki je imela sončno leto. Na njivah so še pozni jesenski pridelki, pesa, repa, zelje, pozna ajda. Zlasti slednja nam obeta letos dober pridelek.

* **Predstave v ljubljanskem gledališču** so se preteklo nedeljo spet pričele. Uprizorjena je bila ljudska igra »Deseti brat«. Zdaj imamo šele predsezono, v kratkem pa se bo začela redna sezona, ki nam obeta marsikatero lepo predstavo. Ljubljancem so zlasti v vojnem času zelo vzljubili svoje gledališče in so posebno nedeljske predstave vselej dobro obiskane. Saj pa tudi ni plemenitejšega razvedrila, kakor obisk gledališča.

* **Zivilski trg v Ljubljani** ima v petem letu vojne svoje posebno lice. Zeleli je v splošno korist vsega prebivalstva, da se prodajalke zelenjave, sočivja in drugih stvari zavedajo svoje naloge, da opravljajo važno delo, ko preskrbujejo ljudem dobrine za kuhinjo. Naj je ne prodajajo doma, marveč naj vse svoje razpoložljive zaloge lepo redno dovažajo na trg, kjer dobe za svoje blago primeren in pošten zaslužek. — Vsak Ljubljančan ne more imeti svojega vrtca

in je odvisen zgolj od tistega, kar lahko kupi na trgu. Vsak dan je na ljubljanskem trgu prav živahno in gre vse v denar.

* **Palača ljubljanske univerze** ima za seboj častitljiv jubilej. Minjlo je namreč 40 let, odkar je bila zgrajena po zamisli arhitekta Josipa Hudca. Izprva je bila namenjena za sedež deželnega glavarja. Po prvi svetovni vojni pa se je v stavbo naselila novo ustanovljena slovenska univerza. Na zunanjo palačo na Kongresnem trgu sredi Ljubljane dostojno predstavlja naše najvišje učilišče, je pa od vsega početka mnogo premajhna, da bi zmogla sprejeti v svoje okrilje predavalnice in druge prostore vseh fakultet. Danes je v njej v celoti nastanjeno edino pravna fakulteta in večji del filozofske fakultete, drugi prostori pa služijo univerzitetnemu rektoratu in njegovemu tajništvu, dekanatom in posameznim pisarnam.

* **Iz St. Jerneja na Dolenjskem** poročajo, da sta po prihodu nemških čet zavladala v vsej Krški dolini red in mir. Prebivalstvo se je vrnilo v svoje vasi in pričelo z rednim delom. Od Kostanjevice, Prekopa, St. Jerneja, Brezovice tja do Bele cerkve, Radeža in Novega mesta vidiš na polju pridne kmetijske žene in dekleta ter može, ki pospravljajo jesenske pridelke. Na Trški gori se je že pričela trgatava. Tu so vinogradi dobro obrodili, medtem ko bodo oni pod Gorjanci dali letos manj dobre kapljice, ker je grozdje zaradi pomanjkljivega škropljenja precej gnilo.

* **Reševalcem naših križank.** Kakor je bilo že po »Jutru« sporočeno, se je v našo križanko preteklega tedna vrnilo nekaj napak, ki so oteževale reševanje. Prosimo reševalce, da to tehnično napako oprostite. Upamo, da bodo križanke v »Domovini«, ki jih zelo radi rešujejo meščani kakor deželani, odselej brez napak.

* **Vsi aktivni častniki,** vojaški uradniki, orožniki in podčastniki so se morali te dni prijaviti na vojaškem uradu Pokrajinske uprave v Ljubljani na Poljanski cesti. Upravičeni zaradi bolezni so samo tisti, ki lahko predložijo zdravniško spričevalo po legitimirani osebi.

* **Veljavnost oblačilnih nakaznic** je podaljšana do konca junija 1944, tako da veljajo do tega roka odrezki svetlosivih in rožnatih nakaznic in se dotle ne bodo izdale nove oblačilne nakaznice. Trgovci se morajo strogo držati predpisov glede odvzema odrezkov, ker bo v tem pogledu stroga kontrola.

* **Na Brezovici pri Ljubljani** je bil imenovan za izrednega občinskega komisarja g. Alojzij Novak.

* **Obilen pridelek jabolk** imajo letos na Stajerskem in v vsej južni Nemčiji, kjer so zadnja leta zabeležili slabo letino, zlasti zaradi škode, ki sta jo povzročili dve hudi zimi. V nekaterih področjih je zima uničila eno tretjino, ponekod celo polovico vseh sadnih dreves. Medtem so posadili nova drevesa, ki so letos že pričela roditi. Seveda bodo ta mlada drevesa rodila v polnem obsegu šele čez vrsto let. Spričo dobre letine bo Nemčija letošno zimo dobro preskrbljena s sadjem, zlasti z jabolki. Tudi industrija za predelavo sadja dobi na razpolago večje količine kakor lani.

* **Prodaja prašičkov rejcem** je na Gorenjskem in Stajerskem dopustna le s posebnim dovoljenjem. Zadnja leta se je v Nemčiji pokazalo, da je treba zvišati stanje svinjereje in kmetje so temu pozivu vneto sledili. S tem je naraslo povprašanje po prašičkih. Zdaj je bilo v Celovcu objavljeno, da se smejo prašički prodajati rejcem, ki niso kmetovalci, samo s posebnim dovoljenjem. Na ta način pridejo do prašičkov le tisti, ki imajo zadosti krme za vzrejo.

* **Vestfalska mladina na Spodnjem Stajerskem.** Ze nekaj mesecev prebivajo na Spodnjem Stajerskem dečki in deklice, doma iz pokrajin, ki so ogrožene po letalskih napadih. V Rogaski Slatini so štiri taborišča, v katerih prebiva 300 dečkov in deklic. Čez poletje so se okrepčali, zlasti s kovanjem in dobro hrano. Obenem so nabirali borovnice in druge gozdne sadeže, ki so dober prispevek h kuhinji.

* **Bramorji** so poleg drugih škodljivcev napravili letos dosti škode po naših vrtovih. Zato moramo opozoriti na naslednje: bramorji si jeseni radi poiščejo tople kotičke v zemlji, da v njih prezimijo. Če izkopljemo jeseni 70 cm globoke in 1 m² široke jame na vrtu in jih napolnimo s konjskim gnojem ter pokrijemo z zemljo, se v gnoju naselijo bramorji, ki jih v zgodnji pomladi, najbolje že februarja, polovimo, ko gnoj odkopljemo.

* **Pokvarjene mesne konzerve** so sleparji zadnje tedne razširjali po Ljubljani za drag denar ter tako ogražali zdravje in življenje prebivalstva. Tako je pred tedni prinesla neka ženska neki učiteljski družini v Mostah kar 15 konzerv, češ da so naročene. Ker je bila hčerka sama doma, jih je v naglici prevzela in plačala. Nato je pa družina zvedela, kako je osleparjena, ker

je kupila pokvarjene konzerve. Samo tisti teden je bilo osleparjenih nad 30 družin. Prebivalstva pač menda ni treba poučevati, kako nevarno so zdravju pokvarjene mesne pa tudi druge konzerve. Zato opominjamo gospodinje, naj ne nasledajo goljuficam in sleparjem.

* **Posušeni kvas.** Tudi na Dolenjskem primanjkuje kvasa in sicer večkrat kakor v Ljubljani. Vsaka gospodinja naj se torej po možnosti založi s kvasom tedaj, kadar je na razpolago in naj ga posuši v prah, da ga bo imela v sili. Nekatere gospodinje si pomagajo tudi s tem, da od vsake peke posuše malo testa, ki pri naslednji peki nadomesti kvas. Tako so svoje čase delale vse naše matere in babice.

* **Na Dolenjskem primanjkuje vina.** To se sicer čudno čuje, je pa resnica. Dasi so na Dolenjskem vinorodni kraji, ne pridelajo niti ob ugodni letini, kakršna je bila lanska, toliko vina, da bi krili vso potrošnjo. Zato so že prejšnje čase gostilničarji radi kupovali vino na Bizeljskem. Lanski letnik, ki je bil zelo dober, je bil pa na Dolenjskem še posebno hitro razprodan in zadnji čas je precej gostilničarjev zaprlo gostilne, ki bodo zaprte do novine. Portugalka je že obrana in je dala dobro kapljico.

* **Na ulici je padel in umrl.** 44 letni Anton Sinkovec iz Idrije je šel po opravkih v Gorico. Ko je šel čez goriški trg Travnik, se je zgrudil na tla in obležal v nezavesti. Med prevozom v goriško bolnišnico je izdihnil.

Zaklad so kopali

Še stojita danes v predmestju Ljubljane obe šiški. Ločita se še vedno v Zgornjo in Spodnjo, katerih prva nam je dala Vodnika. Toda kaj takega, kakor je doživel moj praded, se ni in se tudi ne bo več zgodilo. Ne verjamem, da je naslednja: zgodba popolnoma resnična in se tudi nič ne čudim, kajti jaz sem jo slišal že iz tretjih ust. Takole nekako mi je pripovedoval oče:

— Saj niti ne veš, kako je bilo časih ob mlačvi veselo. Po štirinajst dni skupaj smo vihteli cepce in potem več dni plesali. Tudi stekli smo se časih, toda kakršne je skupil moj ded, takih nisem nikdar čutil. Ze od nekaj so si bili fantje iz obeh šisk v laseh in bogneđaj, da bi hodil kdo vasovat v sosednjo občino. Vendar pa sta se Škarfjev Tine in Marušenkova Micka imela rada. On je bil mizarjev sin iz Spodnje, ona pa gruntarjeva hči iz Zgornje šiške. Tine bi si rad pridobil nekaj denarja, da bi kupil eno ali dve njiivi in si s tem prikupil staremu Marušenku. Kakor že mnogi prej, je tudi on hotel dvigniti enega od onih zakladov, ki so ležali v zemlji. Da bi zvedel za bajno bogastvo, ki ga skriva morda le tanka ruša, je odrezal v kresni noči enoletno leskovko, jo pomočil v blagoslovljeno vodo, zarisal z njo v gozdna tla ris in stopil vanj. Potem je začel napanjati oči, toda zaman. Poskusil je na več krajih in naposled res zagledal v strmini že preko občinske meje med šiskama slabotno svetlikanje. Dobro si je zapomnil smerko in grm, med katerim je ležal zaklad. Veselo novico je nesel še toplo Micki pod okno, ki je bila za načrt vsa navdušena. Kmalu mu je voščila srečo in lahko noč, ker se je bala, da bi drugi zasledili Tineta pod njenim oknom.

»Malo sreče bo,« je zabrundal za vogalom Jurkov Janez, ki je prisluškoval in sklenil, da jo kopačem pošteno zagode in jih prestraši.

Prišla je noč, teden dni po kresni, v kateri je Tine s pomagači mislil vzdigniti zaklad. Opolnoči so začeli kopati. Tine je odkazoval delo. Niso še vzdignili trhlega štora, pod katerim naj bi ležal zaklad, ko je postalo vsem tesno pri arcu.

Za bližnjim parobkom so se medtem zbrali domači fantje. Vsak je prinesel s seboj rjuho, eden še plužne in drugi v strašilo izpremenjeno bučo.

»Fantje, te pod grm, le pod grm, vsaka glava tavžent!« je bodril Tine svoje pomagače.

Tedaj je Janez pomignil svojim, ki so se neslišno ogrnili z rjuhami. Zažvižgal je in planil proti kopačem. Ostali z bučo in plužnami so vdrli za njim. Kopači so se kmalu znašli in jo ucvrtili navzdol po bregu. Jože, ki je nosil bučo, jo je zavall za njimi, da je skakajoča preko korenin ropotala z votlim glasom. Tudi plužne so pripomogle k hitremu begu kopačev, ko so zropotale navzdol po koreninah. Fantje so odšli vriskaže proti Marušenku. Ko so prišli mimo, je Janez potrkal na Mickino okno in zaklical:

»Ti pa svojemu strahopetnemu Janezu povej, da imajo štorev, ki se svetijo, tudi v Spodnji šiški dovolj!«

Tine je hotel potem sramoto, ki mu jo je razodela Micka, oprati. Še enkrat je pripeljal svoje pomagače v Zgornjo šiško. Vso pot so vriskali in izživali. Res so se z domačini spopadli in se skoraj pobili. Toda brž so jih ločili možje postave s svetlimi bajoneti.

Branko Brantirov

SMEŠNICE

PROFESORSKA

»O, Boltežar, služkinja je padla in si zlomila klučnico!
 Profesor: »Tako j! odpovej službo! Saj si ji šele včeraj povedala, da jo takoj odpustiš kakor hitro se kaj zlomi in ubije!«

DA NE BO POMOTE

Neki mladenč se je na prvi pogled strašno zaljubil. Napisal je dekletu strastno ljubezensko pismo in prosil za sestanek: »Čakaj vas bom pred glavno pošto in da se ognava vsake pomote, bom imel na sebi siv plašč, rjav klobuk in v roki bom držal dežnik. Posebno znamenje: rdeča vrtnica v gumbnici. Vaš vneti oboževalec Mile.«

Drugi dan je dobil Mile takle odgovor: »Da se ognava vsake pomote, bom imel na sebi črn plašč in črn klobuk, v desnici bom pa držal gorjačo. Posebno znamenje: trije udarci s to gorjačo po vaši spoštovani butici. Maričin oče.«

NI RAZLIKE

»Kakšna razlika je med soncem in pljancem?«
 »Ne vem!«
 »Nobena, okrog obeh se zemlja vrti.«

SE HUISE

»Bodite zadovoljni, da v teh časih nimate žene,

ker je tako hudo za preživljanje.«

»Žene res nimam, imam pa trakujo.«

LUČ SVETA

»Kdaj si zagledal luč sveta?«

»Sedem ur po svojem rojstvu!«

»Kako to?«

»Opolnoči sem se rodil ob sedmih zjutraj pa je vzhajalo sonce.«

APOTEKARSKA

Gospod: »Za eno liro kamilčnega čaja.«

Magistra: »Kamillice vam dam, a čaj si morate sami napraviti!«

Gospod: »In prosim za 1 liro žajbeljevega čaja.«

Magistra: »Tudi tega si morate sami napraviti, jaz vam samo žajbelj lahko dam.«

Gospod: »Dobro! Prosim še za pet lir prsnega čaja.«

Molk.

ZAKONSKA

»Ti, preljubi moj nezvesti mož, sobarica nekaj pričakuje!«

»To je njena stvar!«

»Pravi, da si ti oče!«

»To je moja stvar?«

»In kaj naj storimo?«

»To je tvoja stvar!«

PROMETNA OVIRA

»Za božjo voljo, kaj pa je s teboj, Jaka? Obvezana glava in berglje!«

Jaka: »Pet minut sem bil — prometna ovira.«

ZAKAJ? ZATO!

»Zakaj si pa razdrl zaroko s Katro?«

»Zato, ker je njen papagaj kričal: »Jurij ne

zapusti me, oh, Jurij, oh, Jurij...«

»Saj to še ni vzrok za odstopitev!«

»Seveda ne, toda jaz sem Peter in ne Jurij!«

PRI ZDRAVNIKU

Zdravnik: »Gospa, nekaj mesecev morate čisto ločeno živeti od svojega moža. Ali bo šlo?«

Bolnica: »Lahko. Imam prijatelja!«

SLOVSTVENA

»Ali poznate dr. Ivana Tavčarja?«

»Ne, mene zdravi zdravnik na Okrožnem uradu!«

RAZUMLJIVO

Tujec: »Prosim povejte mi, ali so se v vašem mestu kdaj rodili veliki možje?«

Spremljevalec: »Pri nas se rodiijo le otroci!«

IZ PISARNE

Knjigovodja: »Gospod ravnatelj, prosim dovolite, da vam k današnjemu slavju udano čestitam.«

Ravnatelj: »Kakšno slavje pa mislite?«

Knjigovodja: »Gospod ravnatelj, danes je 25 let, odkar ste moj predstojnik.«

PEVKA

»Vaša mačka ponoči m'javka kakor za slavo.«

»Da, odkar je požrla kanarčka, misli, da zna peti.«

MISI

Najemnik: »V moji sobi cvilijo miši, draga gospa.«
 Gospodinja: »Mislite, da vam bom najela za tistih bore 50 lir najemnine operno pevko?«

PRVI ZAKON

»Moja žena me vedno muči z raznimi vprašanji, okrog kolikih deklet sem se sukali pred njo. Mislim na Adama in ga blagrujem, ker ga Eva ni mogla vprašati: Koliko žená je imel pred njo.«

Križanka št. 31

Besede pomenijo:

Vodoravno: 1. domača žival, 4. žensko ime, 6. reka v Italiji, 8. vrstica, 15. čutni organ, 16. veliko poželjenje, 17. zgoden, mlad, 19. smoter, cilj, 20. izvrševati nenaravne, čudežne stvari in dejanja, 22. ptica, 23. vzrok smrti, 25. srd, bes, 26. žensko ime, 27. pripadnik slovanskega naroda, 28. muslimanska verska knjiga, 30. njega 32 evropska poročevalska agencija, 34. začetek zla, 35. mesto blizu kubanskega bojišča v južni Rusiji, 37. osebni zaimek, 38. stopati, hoditi, 39. razdobje (tujka), 40. moško ime, 42. mednarodni jezik, 43. vprašalnica, 44. medmet, 45. tolažba, pomirjenje (množ.), 47. grški bog ljubezni, 49. nežna dlaka, 50. ptičji glas, 51. prebivalec velike celne, 54. mutast, tih, 56. predlog, 58. samo ta, 59. denarna obveza napram organizirani družbi, 61. predlog, 62. domača žival, 63. zemlja, prst, 65. namočen predmet (blago, perilo), iz katerega je iztisnjena večina vode, 66. neoblečen, 67. najvišje in najmočnejše bitje, 68. priprava, studij, 69. predmet univerzitetnega studija, 71. latinski veznik, 72. ne strm, zložen, 74. kratica za akademski naslov, 75. rastlinski del, 77. gradbeni material, 78. veznik, 80. mesto v Rusiji, 82. hrana, živilo, 83. pevski glas, 84. dotikati se, 86. poten, 88. kraj na Notranjskem; ležišče, leglo, 89. glas, zvok (tujka), 90. mesto v Srbiji, 91. gora v Julijskih Alpah, 92. svojilni zaimek, 93. nasilni odvzem, 94. cel kos njive.

Navpično: 1. dom ubožnega kmeta, 2. reka v Rusiji, 3. učinkovati, vplivati na dozorevanje, 4. veznik, 5. predlog, 6. del obleke, telesa, 7. površinska mera, 9. osebni zaimek, 10. besedica, s katero tvorimo presežnik, 11. grška črka, 12. teža, breme (tujka), 13. glej 39. vodoravno, 14. circa, 16. vrsta teka, 17. svetopisemska oseba, 18. dinarska denarna enota, 21. latinski pozdrav, 22. dragocena tekočina, 23. podredni veznik, 24. gozdni bog (množ.), 27. sinova žena, 28. godalo, 29. upanje, 31. kratica palica z debelejšim koncem, 32. število, 33. predplačila, 34. neraven, prepleten, zvit, 36. predlog, 37. gozdno razstlinstvo, 38. kratica za akademski naslov, 41. del dneva, 43. gora v Posavju, 45. švicarski kanton, 46. žensko ime (množina), 48. pridelek, rastlinski proizvod, 49. obrtnik, 50. otok v Jadranskem morju, 52. moško ime, 53. gora na Vipavskem, 54. mesto ob bivši jugoslovansko-bolgarski meji, 55. godalo, 56. barva igralnih kart, 57. rastlina ovijalka, 60. vodni pojav, 61. ruska reka, 62. pripadnik južnoafriškega naroda, 63. kratica za iridij, 64. zavitek, paket, 67. mesto v Crni gori, 69. žensko kmečko delo, 70. kis, 72. domača žival, 73. del obleke, 74. palica, 76. italijanski veznik, 77. neresnica, 79. zgradba, 80. osebni zaimek, 81. gibanje v zraku, 83. bitka, 84. orožje, 85. nem, miren, 86. sredi labe, 87. zanikana oblika pomožnega glagola, 88. italijanski spolnik, 89. kazačni zaimek.

REŠITEV KRIZANKE ŠT. 30

Vodoravno: 1. čebut, 5. polovičar, 13. Sava, 17. Irak, 19. bolezen, 20. Kamil, 21. Ant, 22. bos, 24.

1	2	3		4	5		6	7		8	9	10	11	12	13	14
15			16				17			18	19					
20		21			22			23		24		25				
	26			27			28			29	30				31	
	32			33			34			35		36			37	
38			39			40		41		42				43		
44		45			46	47		48				49				
		50			51	52				53		54				55
	56			57	58					59	60				61	
62			63		64	65				66				67		
68		69			70	71		72				73				
		74		75		76		77				78			79	
	80		81	82				83		84					85	
86				87				88			89				90	
91							92			93				94		

silak, *26. moka, 27. ga, 28. vinar, 30. mik, 31. mit, 33. Rab, 34. ček, 35. vas, 36. napev, 38. Ra, 39. neuk, 41. len, 42. katar, 44. roč, 46. Ark, 47. sol, 48. zunaj, 50. Lima, 52. la, 53. rog, 54. topot, 55. Nil, 57. li, 58. zid, 59. pereč, 60. boben, 62. ri, 64. nam, 65. palec, 66. lov, 67. sin, 68. bav, 69. vagon, 70. Dob, 71. peš, 72. pa, 73. Epir, 75. dah, 76. jok, 77. ton, 78. siv, 79. dijak, 81. Kum, 82. pet, 83. kila, 84. ataman, 86. srd, 87. pat, 88. napad, 89. kočemačka, 90. povelicati.

Navpično: 1. diagonala, 2. Erna, 3. bat, 4. uk.

6. Ob, 7. los, 8. milo, 9. velika noč, 10. Izak, 11. ček, 12. an, 13. sam, 14. Amor, 15. vikar, 16. Alabama, 18. Don, 22. bik, 23. Savel, 25. kip, 28. vek, 29. ran, 31. mar, 32. ter, 34. čuk, 36. naj, 37. vol, 40. era, 41. log, 42. kupec, 43. tat, 45. čil, 47. sod, 48. zoren, 49. gib, 51. mir, 53. Rim, 54. teloh, 55. nov, 56. lesen, 58. zavijač, 59. pagat, 60. bob, 61. Niš, 63. Iravadi, 64. napito, 65. Pad, 66. lok, 68. bedak, 70. dom, 71. pot, 72. Pilat, 74. rame, 76. jud, 77. tete, 78. sipa, 80. kam, 81. kra, 82. pav, 83. kač, 85. na 86. SK, 87. po, 88. ni.

Lanišče in laneno predivo

kupuje ali zamenjuje za svoje izdelke tovarna

Motvoz in platno d. d. GROSUPLJE

Lanišče in predivo pošljite po železnici v Grosuplje